

Jesenice dz

Novice

220040191,9

COBISS •

KNJIŽNICA JESENICE

NI
I C E

Poštšina plačana pri pošti 4270 JESENICE

OBČINSKA KNJIŽNICA JESENICE
Trg Toneta Čufarja 4
4270 JESENICE

TISKOVINA

004

UČINKOVITO SLEDENJE ENERGETSKIH TOKOV POSTAVLJA ACRONI V VRH SLOVENSКИH PODJETIJ

KAZALO

stran 12

ZUNANJA PRESOJA S STRANI KUPCA

Predstavnika družbe Verdichter OE GesmbH, grupe ACC COMPRESSORS Austrija, g. Johann Gruber in g. Alois Rath sta pri nas izvedla zunanjo presojo. Rezultati presoje so potrdili, da smo sposoben in zanesljiv dobavitelj.

stran 16

PROIZVODNJA V AVGUSTU

Proizvodnja končnih izdelkov v avgustu je znašala 22.827 ton, kar je 227 ton več kot smo načrtovali. Prav tako je odprema našim kupcem v višini 22.265 ton preseгла načrt.

stran 21

IZVAJANJE IZOBRAŽEVANJ DO KONCA LETA 2004

Poleg šolskih vrat so se septembra odprla tudi vrata mnogih izobraževalnih inštitucij za funkcionalno izobraževanje, ki organizirajo različne tečaje, seminarje, simpozije. Tudi v Acroniju nadaljujemo z usposabljanji v jesenskih mesecih v skladu z Načrtom izobraževanja.

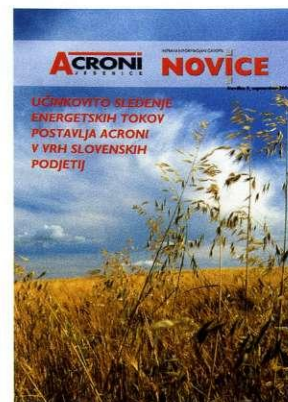

stran 26

BANGKOK – MESTO ANGELOV

Iz Bangkoka je Miro po sedmih tednih potepanja poletel proti domu. Še prej si je v Mestu angelov ogledal znamenitosti, potem pa jo je mahnil na počitnice 300 km južno od Bangkoka v Tajski zaliv na drugi največji otok Koh Chang, kjer so ga prevzele rajske plaže.

Zakaj Azija znova in znova? Ker začutiš neskončnost, dobiš občutek, da pripadaš večnosti.

Žitno polje (foto: Jani Novak)

Novice
Interni informacijski časopis
Acroni Jesenice

številka 9, september 2004

uredniški odbor:
Ljubo Osovnikar,
Polonca Marjanovič,
Lilijana Markež,
Nataša Karo
Alenka Kosmač

fotografije:
Tone Kelbl,
Lilijana Markež,
arhiv Acroni
arhiv Tiskarna
knjigovoznica Radovljica,
Muzej Jesenice

križanke in uganke:
Drago Ronner

oblikovanje in tisk:
Tiskarna knjigovoznica
Radovljica

Novice izhajajo enkrat
mesečno.

naklada: 2000

Letni remont Jeklarne in zaključek projekta vakuumske naprave

Letošnji letni remont Jeklarne je potekal od 6. do 16. septembra, ker smo se časovno prilagodili remontu Nuklearne elektrarne Krško. Po obsegu in stroških je bil eden večjih remontov, kajti naslednji jeklarski generalni remont načrtujemo šele čez 18 mesecev.

Najpomembnejši posegi so bili izvedeni na sistemu odpraševanja, rekonstrukciji vakuumске naprave in vrtljivem stolpu ob napravi za kontinuirno vlivanje. Na odpraševalni napravi smo zamenjali vse filtrirne vreče, sanirali in očistili cevovode in po dolgem času usposobili protihrupno komoro elektroobločne peči. Z optimizacijo obratovanja in stalnim vzdrževanjem ter odgovornim odnosom bomo zmanjšali emisije prahu v okolje in seveda izboljšali tudi pogoje dela v Jeklarni.

Zaključujemo tudi velik projekt, to je modernizacija in dograditev vakuumске naprave. Z dodatnim vakuumskim kotlom in spremljajočo opremo bomo za okrog 70 odstotkov povečali proizvodnjo nerjavnih jekel, povečali varnost obratovanja in zmanjšali stroške proizvodnje. S tem projektom bomo v celoti zaprli sistem hladilnih voda v Jeklarni in preprečili onesnaževanje Save iz Jeklarne.

Posebej je potrebno omeniti tudi menjavo ležaja na vrtljivem stolpu. Ta zahteven poseg smo izvajali prvič, odkar obratuje nova Jeklarna. Delo je bilo opravljeno strokovno in v dogovorjenem roku, za kar gredo vse pohvale podjetju Pilaster I.

Tudi na ostalih napravah je bilo izvedenega veliko dela. Na obločni peči je bilo zamenjano ter na novo obzidano dno in zamenjan kotel peči. Hladilni sistem naprave za kontinuirno vlivanje je bil v celoti očiščen skupaj s škajnimi jamami in peščenimi filtri v črpalnici.

Jeklarno imamo sedaj v dobri kondiciji. Z odgovornim pristopom vsakega posameznika in motiviranim delom se bo to odrazilo tudi v dobrih proizvodnih rezultatih in prijaznejšem odnosom do okolja.

Tehnični direktor
Branko Banko, univ.dipl.inž.

PROCESNA AVTOMATIKA JE UREDILA SVOJE DELOVNO OKOLJE

Sodelavci Procesne avtomatike, ki smo locirani v aneksu Bela, smo se samoiniciativno odločili, da si bomo uredili (polepšali) svoje delovne prostore. Večina pisarn ni bila pobeljenih že zelo dolgo. Čeprav smo v okviru ključa 1 (čiščenje in organiziranje) pred leti pospravili pisarne in odstranili neuporabni material, se je spet nabralo veliko neuporabnih stvari.

zamaka na več različnih straneh. Beljenje praktično celotne stavbe aneksa Bela je trajalo več kot mesec dni. Delali smo samo takrat, ko smo imeli nekaj časa in nas niso potrebovali v proizvodnji.

Pridobili smo tudi nekaj dodatne stare pisarniške opreme, tako da smo lahko odstranili najbolj dotrajano opremo. Kjer je bilo mogoče, smo preuredili pisarne in

Stranišče je bilo res potrebno sanacije.

Razlika je očitna.

Najprej smo se torej lotili odstranjevanja neuporabnih stvari in nato beljenja. Ker imamo v zgornjem nadstropju težave z zamakanjem strehe, upamo, da nam bodo tudi to uredili do letošnje zime (tako so nam obljubili). Kajti prave težave se začnejo s taljenjem snega. Takrat nam

tako pridobili nekaj prostora. Tako so pisarne postale tudi bolj prijazne. Vsi smo si edini, občasno je potrebno vsaj delno preurediti delovno okolje, kajti v spremenjenem delovnem okolju je lažje in prijetneje

Od manj urejenega

K urejenemu

Tudi stene je načel »zob časa«.

Doseženo z barvo, voljo in delom.

delati. V to smo prepričani tudi sodelavci Procesne avtomatike.

Tudi tokrat se je pokazalo, da je timsko delo lahko zelo uspešno. Pri tem našem posegu v delovno okolje smo sodelovali prav vsi in na rezultate smo resnično ponosni.

Dr. Neda Karba

Pobeljeno stopnišče.

Tabla pa še čaka na zamenjavo.

Kot vodja projekta 20 ključev, sistema stalnih izboljšav, ki spodbuja učinkovitost, kreativnost, inovativnost in usmerjenost k pozitivnim spremembam, vsekakor podpiram »akcijo«, ki so jo izvedle delovne skupine na Procesni avtomatiki. Urejanja in organiziranja delokroga skupin so se lotili z veliko mero zavzetosti in prvi rezultati so že vidni.

Ker pristop 20 ključev poudarja, da izboljšava na enem področju vpliva (neposredno ali posredno) na druga področja, verjamem, da se bodo pozitivni učinki odrazili tudi na drugih področjih dela delovnih skupin. Naj bo ta »akcija« vzpodbuda in zgled še za kakšno delovno skupino v Acroniju.

Ljubo Osovnikar

s spremembami nad zaostanke

Medtem ko ste nekateri, upam da tako kot Popsi na karikaturi, sproščali svojo ustvarjalno žilico pod žgočim dopustniškim soncem, smo v Sistemu stalnih izboljšav in inovacij pripravili nekaj sprememb. In prav je tako: če naj sistem spodbuja izboljšave in spremembe, mora biti tem podvržen tudi sam. Se je pa še enkrat pokazalo, da je kovačeva kobilica najbolj bosa, saj nam ni uspelo vpeljati vseh predvidenih novosti. No ja, bo vsaj šok zaradi sprememb nekaj manjši in bomo imeli bolj pestro jesen. Čas nas je prehitel pri urejanju sistemske dokumentacije, dopusti in remontu pa so nam onemogočili tudi izvajanje izobraževalnih delavnic za vodje delovnih skupin in koordinatorje inovacijske dejavnosti. In prav slednji predstavljajo najbolj bistveno spremembo v sistemu stalnih izboljšav in inovacij. Prevzeli so vlogo komisij za inovacije, ki so se poleg prekomerne birokratizacije

izkazale za največje povzročitelje zaostankov pri obravnavi prijav. Zanje se zadeve niti ne bodo spremenile, saj bodo opravljali isto delo kot prej v komisijah, le da odslej individualno. Bo jim pa ta način omogočil večjo avtonomijo pri izrabi delovnega časa. Naj potrebo po tej spremembi podkrepim z naslednjimi podatki. Ena tretjina od v letošnjem letu prijavljenih inovacijskih idej še vedno ni rešena. Še bolj pereč je problem pri že realiziranih izboljšavah, kjer je nerešenih 54%. In kdo so koordinatorji? To so strokovnjaki, ki vodijo določene segmente proizvodnje, torej so tudi najbolj poklicani, da odločajo o spremembah na svojem področju. Koordinator predstavlja drugi nivo odločanja,

za vse odločitve na prvem nivoju je še naprej odgovoren vodja delovne skupine. Le ta je dobil tudi pristojnost, da določa (skupaj z avtorjem) nagrado do višine 10.000 tolarjev. Tako bo avtor vsaj pri iskricah in manj zahtevnih izboljšavah že ob prijavi vedel, kakšne nagrade se lahko nadeja. Pričakujemo in tudi primeri, ki smo jih že obravnavali po novem postopku, to potrjujejo, da bo v prihodnje čas od prijave izboljšave do izplačila nagrade lahko krajši od dveh mesecev. Zaostanki naj bi se zmanjšali za tri do petkrat.

Za inovatorje je najbolj opazna novost elektronski način prijavljanja. Na intranetni strani Inovacije boste v mapi Prijavljanje našli dva obrazca: E-predlog za prijavljanje idej in E-prijava za prijavljanje že realiziranih izboljšav inovacij in iskric. Iskric? Da, prejšnje »koristne predloge« smo preimenovali v iskrice, saj je bil pojem »predlog« očitno zavajajoč in ga je marsikdo razumel kot predlog, to je idejo za neko spremembo. Poleg obrazcev boste v mapi našli tudi spisek koordinatorjev. In ko smo že pri intranetni strani. Na njej že lahko najdete nekaj podatkov, ki pa so do sprejetja sistemske dokumentacije samo informativnega značaja. Poleg ostalega načrtujemo tudi posebno mapo »Vprašanja in odgovori« in močno upam, da boste s svojimi vprašanji na temo inovacijske dejavnosti pripomogli k njeni zanimivosti in ne nazadnje tudi k boljšemu delovanju sistema. Vprašanja pošiljajte na e-naslov anovsak@acroni.si.

Pa še to. Namesto delavnic za usposabljanje vodij DS in koordinatorjev bomo vpeljali individualno usposabljanje. Vsak vodja delovne skupine, ki želi prijaviti izboljšavo ali predlog izboljšave, se lahko oglasi v pisarni SPID, da bova to opravila skupaj. Prepričan sem, da bo tak način šolanja bistveno bolj učinkovit od skupinskih delavnic.

Avguštin Novšak

NAMESTO SEZNAMA KORISTNIH PREDLOGOV

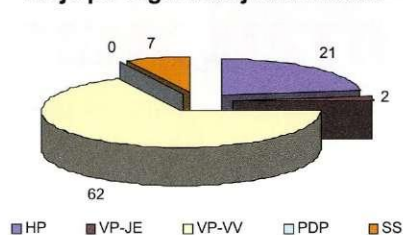
Seznam koristnih predlogov je naletel na mešane, zaradi nerazumevanja razlogov za uvedbo nekaterih izboljšav tudi ne vedno pozitivne odzive. Zato smo se odločili, da ga bomo iz Novic premaknili na intranetno stran Inovacije, kjer ga bomo objavljali v okviru Kataloga inovacij, izboljšav in iskric. V Novicah bomo namesto tega objavljali mesečna poročila o inovacijski dejavnosti v Acroniju, obdržali pa bomo TOP-TEN listo, le da jo bomo preimenovali v Inovatorji meseca. Namesto poročila za mesec avgust pa tokrat, ker je že več kot tričetrť ocenjevalnega leta inovacijske dejavnosti za nami, objavljamo skrajšano poročilo za obdobje od novembra 2003 do septembra 2004.

Kot je razvidno tudi iz grafov smo v tem obdobju prejeli 371 (lani smo v celem letu realizirali samo tri več) prijav izboljšav ter 92 predlogov (idej) za izboljšave (lani 135). Ker je do konca oktobra še dva meseca, ni bojazni, da lanskim rezultatom ne bi presegli. Lani je v inovacijskih postopkih sodelovalo 199 delavcev, ki so bili člani 76 delovnih skupin. Letos je avtorjev 156, aktivnih delovnih skupin pa 50. Množičnost, ki smo jo kot cilj zapisali celo v gospodarski načrt, je očitno v upadu. Od zastavljenih ciljev pa smo torej še zelo daleč; predaleč, da bi lahko pišmevuhovsko skomignili z rameni. Ker se letos stanja ne da več bistveno popraviti, bo treba za prihodnje leto opraviti resno analizo ter poiskati in odpraviti vzroke, ki nam preprečujejo še boljše rezultate. Nekaterih ukrepov smo se, kot lahko preberete v Popsijevem kotičku, že polotili. Pozitivni rezultati so tudi že vidni, tako da bistvenih organizacijskih in proceduralnih sprememb v prihodnjem letu verjetno ne bo; uvedene spremembe bo treba samo osvojiti in izvajati.

V grafih, ki ponazarjajo dosežene rezultate, okrajšave pomenijo :

- HP – PC hladna predelava
- PDP – PC Predelava debele pločevine
- VP-JE – PC vroča predelava – Jeklarna
- VP-VV – PC vroča predelava – Valjarna
- SS – Skupne službe

Ideje po organizacijskih enotah

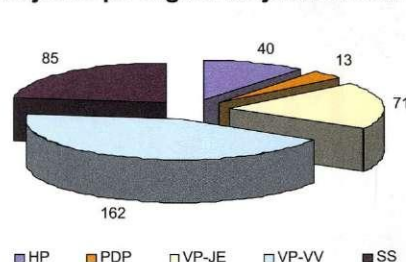

V HP so bile izplačane nagrade za 35 odstotkov prijav, v PDP za 46, v VP-JE za 86, v VP-VV za 23,5, v SS za 60, kar pomeni povprečje za Acroni slabih 46 odstotkov. Za visok odstotek v jeklarni gre zasluga predvsem direktorju PC, g. Kanalcu, ki je za to področje osebno odigral vlogo koordinatorja. Slab »izplen« v VP-VV je posledica velike aktivnosti avtorjev (krepeko preko polovice vseh izboljšav) in ne neaktivnosti tistih, ki obravnavajo prijave.

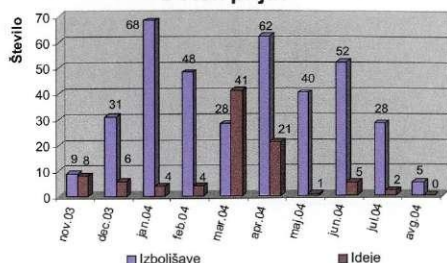
Podobna je slika pri predlogih (idejah) za izboljšave. Razmeroma velik delež v VP-VV gre na račun projekta Optimizacija CMS, v okviru katerega smo zbrali kar 56 predlogov. Po obravnavanih predlogih prednjači VP-VV s 77 odstotki, sledijo službe z 71 ter HP z 38.

Od obravnavanih idej je bilo iz različnih razlogov zavrnjenih 36, odkupljenih je bilo deset, za 15 pa smo predlagateljem prižgali zeleno luč, da jih realizirajo sami.

Izboljšave po organizacijskih enotah

Dotok prijav

Zanimiv je tudi pregled dotoka prijav po mesecih, ki nazorno kaže vpliv organiziranih aktivnosti. Na število izboljšav imajo nedvomno zelo velik vpliv »osebni cilji« (prvi meseci v letu – v VP so si zastavili za cilj eno izboljšavo na leto) in 3i pokal (april, maj, junij). Pri idejah pa zaradi že omenjenega projekta na brusilnem stroju izstopata meseca marec in april. Predvsem v oktobru pričakujemo zaradi podeljevanja priznanj ob

zaključku ocenjevalnega obdobja porast števila prijav. Naj vas spomnim : razpis je bil objavljen na peti strani februarских Novic.

Zdaj pa še par besed o akterjih inovacijske dejavnosti – delovnih skupinah in avtorjih izboljšav.

Zap. št.	Delovna skupina	St. prijav	Zap. št.	Delovna skupina	St. prijav	Zap. št.	Delovna skupina	St. prijav	Zap. št.	Delovna skupina	St. prijav	Zap. št.	Delovna skupina	St. prijav
1	Čarodeji	4	11	Kadri	8	21	Optimisti	4	31	Sončki	19	41	Veterani BS	3
2	Čebelice	24	12	Kaskaderji	35	22	Orli	4	32	Specialci	28	42	Veterani KL	6
3	Črvi	1	13	Kemiki	1	23	OTOP	1	33	Stare korenine	14	43	Viharniki	11
4	Čuki	28	14	Ključavničarji	3	24	Piramida 1A	3	34	Steber	3	44	Vijolice	3
5	Dobre vile	24	15	Kontrolorji KK	2	25	Polhi	8	35	Škarje 52	5	45	Visoka napetost	13
6	Drem Team	4	16	Kranjske čebelice	7	26	Preizkuševalci	2	36	Termiti	13	46	Vodstvo HP	1
7	FTVT	12	17	Lužilci 1	1	27	Preventivci	4	37	Tevebajski	11	47	Vodstvo PDP	1
8	Grizzly	14	18	Maratonci	1	28	Prijatelji	4	38	TOP Acroni	16	48	Zajčki	27
9	Hitri in uspešni	4	19	Mušketirji	2	29	Rač-ko	21	39	TOP PDP	1	49	Zaspančki	3
10	Hudci	5	20	Nujno zlo	54	30	Sodelavci	11	40	V JE 5	2	50	Železarji	1

Zgornja preglednica prikazuje vseh petdeset aktivnih delovnih skupin s skupnim številom izboljšav in predlogov za izboljšave, spodnja pa imena sodelavcev, ki so si že »priinovirali« sodelovanje pri žrebanju iz 3-i bobna.

Zap.št.	Priimek in ime	Delovna skupina	Št.izboljšav
1	Dizdarevič Adem	Kaskaderji	14
2	Šest Alen	Zajčki	12
3	Nuhič Merima	Rač-ko	11
4	Novak Uroš	Čuki	11
5	Hajdinjak Damijan	Kaskaderji	10
6	Miklič Anton	Sončki	9
7	Bradaškja Silvo	Nujno zlo	8
8	Gorišek Brane	Nujno zlo	7
9	Štefelin Emil	Stare korenine	7
10	Polajnar Franci	Nujno zlo	7
11	Lah Marjan	Kadri	7
12	Lisič Meksud	Veterani KL	7

Pogoj za sodelovanje je izpolnitev zahteve iz prvega nivoja ocenjevanja aktivnosti delovnih skupin po metodi 20 ključev, torej šest izboljšav na leto. Seveda sta si sodelavca Adem in Alen v bobnu že zagotovila dva listka in prepričan sem, da tudi ostali iz tabele ne bodo izpustili možnosti, da se jima pridružijo.

O podrobnostih žrebanja in podeljevanja priznanj pa v prihodnji številki Novic.

In na koncu še podatek, ki nas lahko še posebej razveseljuje. Kar pri 70 izboljšavah je osnovni ali pa vsaj posreden učinek zmanjšanje tveganja za varnost in zdravje pri delu.

Avguštin Novšak

INOVATORJI MESECA

Ker nam jo je v zadnji številki zagodel tiskarski škrat in smo namesto junijske TOP – TEN liste objavili aprilsko, objavljamo v tej številki skupno listo za mesece junij, julij in avgust. Na listo so se uvrstili vsi sodelavci, ki so v teh treh mesecih prijavili vsaj dve izboljšavi.

Avguštin Novšak

Zap. št.	Ime in priimek	Delovna skupina	Št. izboljšav
1	Alen Šest	Zajčki	12
2	Adem Dizdarevič	Kaskaderji	7
3	Damijan Hajdinjak	Kaskaderji	6
4	Franci Polajnar	Nujno zlo	5
5	Vinko Robič	Termiti	5
6	Bojan Babnik	Nujno zlo	3
7	Brane Gorišek	Nujno zlo	3
8	Emil Štefelin	Stare korenine	3
9	Damir Bakonič	Tevebajski	2
10	Dušan Novkovič	TOP Acroni	2
11	Fadil Porčič	Škarje 52	2
12	Lazo Bilbija	Hitri in uspešni	2
13	Leopold Selan	Nujno zlo	2
14	Ljubica Gatej	Nujno zlo	2
15	Metod Smolej	Nujno zlo	2
16	Milan Lango	Nujno zlo	2
17	Uroš Rozman	Škarje 52	2

ločevanje smeti v gospodinjstvu

Gospodinjstva so čedalje bolj obremenjena z razvrščanjem odpadkov. Uvedba sistemov, ki to omogočajo, pa precej stane. Zato bomo vsi po napovedi komunalcev sčasoma za smeti plačevali več. Če ne drugega, bo potrebno kupiti še kakšno posodo za odpadke, saj morajo komunalne službe že do konca prihodnjega leta uvesti ločeno zbiranje razgradljivih kuhinjskih odpadkov, kar jim nalaga Pravilnik o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki. Teh v zabojnike občani namreč ne bodo smeli odlagati v plastičnih vrečkah.

Posod za ločeno zbiranje odpadkov v gospodinjstvih ne dajejo ali prodajajo praktično nikjer. To seveda tudi ne bi bilo smiselno, saj lahko papir, ki se ga doma nabere za cele kupe, na ekološki otok odnesemo tudi brez posode. Steklovine se običajno nabere manj, pa še počaka lahko, da se je nabere določena količina, katero nato odnesemo na ekološki otok. Iz nje je potrebno le odstraniti ostanke hrane ali pijače. To pa velja tudi za plastično, votlo kartonsko ali kovinsko embalažo. Redke tekočine se pač zlijejo v straniščno školjko. Tudi za okolje je bolje, da se embalaže ne umiva, saj se pri tem lahko porabi precej vode. Poleg tega bodo embalažo še enkrat očistili predelovalci. Plastenkam in pločevinkam je potrebno še zmanjšati njihovo površino, preden se odnesejo na ekološki otok. Te pa poleg steklovine lahko odnesete tudi v plastični vrečki. Nekaterih vrst odpadkov na ekoloških otokih ne morete odložiti, več možnosti je na reciklažnih dvoriščih.

Preostanek odpadkov iz gospodinjstev lahko še vedno zaprete v plastično vrečko in odnesete v navaden zabojnik. V prihodnjih letih se bo to precej spremenilo. Komunalne službe bodo morale uvesti zbiranje odpadnih olj in maščob ter razgradljivih kuhinjskih odpadkov. Že sedaj ne bi smeli zlivati prežganega olja v kanalizacijo, prav tako ne bi smeli uporabljati mlinčkov za pomivalna korita. Tako si bo potrebno omisliti posebno posodo za olja in maščobe, ki jo bo potrebno prazniti v posode komunalnih podjetij. Predelovalci bodo potem iz te gošče proizvajali biodizel. Krompirjeve in druge olupke, ki ne sodijo v straniščno školjko, ostanke hrane, za uporabo neprimerne dele zelenjave, sadja in še česa pa bo treba vreči v posodo za razgradljive kuhinjske odpadke. Za te posode bo dobro, da se jih bo dalo tesno zapreti in preprosto očistiti. Ti odpadki bodo nato pristali v eni od predvidenih številnih slovenskih kompostarn ali v hišnem kompostniku. Zato ti odpadki ne bodo smeli biti v plastični vreči, ker le-te predolgo razpadajo. Vendar je tudi za to rešitev. Na trgu bo zagotovo ponudba vrečk iz koruznega ali kakega drugega škroba. Te razpadajo ravno dovolj hitro, da ne ogrožajo postopka kompostiranja, in dovolj počasi, da se lahko smrdljive razgradljive odpadke zbere in odnese v predviden zabojnik ali hišni kompostnik.

Za zdaj tako občanom še ni potrebno imeti dveh posod za odpadke, ker ni potrebe. Ko pa se bo začelo zbiranje kuhinjskih odpadkov, bo to nuja.

Andreja Purkat

DEMONSTRACIJE KRAJANOV

Nekaj krajanov Koroške Bele je 15. septembra 2004 demonstriralo ob obisku Predsednika vlade RS mag. Antona Ropa v Acroniju.

Acroni očitke krajanov zavrača. V zadnjih letih smo veliko naredili na zmanjšanju emisij v vodo in tudi v zrak. Naš cilj je, da do zahtevanih rokov zmanjšamo vse emisije, kot jih predpisuje evropska in slovenska zakonodaja. Za to imamo sanacijski program, ki predvideva 11 projektov, od katerih so štirje že v izvajanju.

Poleg tega Acroni redno izvaja vse zahtevane meritve izpustov, ki jih zakonodaja zahteva na osnovi zahtevne tehnologije.

Naloga nas vseh zaposlenih je, da z največjo možno pozornostjo, kakovostnim vzdrževanjem naprav, doslednim izvajanjem predpisanih tehnologij in postopkov preprečimo dogodke, ki imajo za posledico večje emisije v zrak in vodo.

Vodstvo podjetja se dobro zaveda svojih obveznosti do okolja zaposlenih in sosedov, zato bomo programe s področja varstva okolja dosledno izvajali. Velika sredstva, ki so za to potrebna, bomo prislužili samo z uspešnim poslovanjem ob zahtevni globalni konkurenci.

Ne želimo biti moteč tujek, pač pa sodobno in hitro razvijajoče se podjetje z motiviranimi zaposlenimi, ki bodo imeli posluh za okolje in okolico.

Tehnični direktor
Branko Banko, univ.dipl.inž.

NAVODILO ZA VARNO GIBANJE PO DELOKROGU SEKTORJEV JEKLARNE

Navodila so namenjena zaposlenim v Jeklarni, delavcem ostalih PC, služb in zunanjim obiskovalcem, zunanjim izvajalcem del, pogodbenim izvajalcem, poslovnim partnerjem, ekskurzijam. Navodila pomenijo enega izmed ukrepov, ki izhajajo iz Ocene tveganja za vse skupine del v sektorjih – mehanska in druge nevarnosti / gibanje po delokrogu /.

Pred vstopom v sektorje Jeklarnje je potrebno upoštevati sledeče:

opozorilne znake, ki so nameščeni na vseh osebnih dohodih na lokacijo Jeklarnje in sicer:

OBVEZNA POT ZA PEŠCE

OBVEZNA UPORABA VAROVALNE ČELADE

OBVEZNA ZAŠČITA OČI (svetla očala, barvno steklo)

POZOR - VISEČE BREME

POZOR - SPLOŠNA NEVARNOST

- izvlečke POŽARNEGA REDA v smislu preventive in operative, nameščene na vseh dohodih v sektorje Jeklarnje,
- možnost uporabe ušesnih čepov za zaščito sluha. Stenski nosilec z dvema škatlama ušesnih čepov je montiran v pritličju Upravne stavbe Jeklarnje, poleg vratarnice, navodila oz. omejitve, ki so napisane na »Dobrodošlici«, ki jo obiskovalci prejmejo v vratarnici. Barvna folija je namenjena za gledanje v žarečo talino.

- zunanjim obiskovalcem je prepovedan vstop brez spremstva odgovornega delavca Acronija

- pri vstopu v sektorje Jeklarnje je vedno potrebno uporabljati osebni vhod, nad katerim so pritrjeni zgoraj omenjeni opozorilni znaki.

EKSKURZIJE: Potrebno je upoštevati »Pravilnik o organizaciji in poteku ogledov proizvodnih obratov«, z dne 7. 3. 2000. Predpisani varianti ogledov Jeklarnje:

Varianta 1: glavni vhod, podest, podest pred EOP, kabina EOP, kabina VOD, podest za EOP, stopnišče na koto 0, ogrevalna mesta ponovc, kontiliv, adjustaža, ogrevalna mesta ponovc, podest, glavni vhod.

Varianta 2: glavni vhod, podest, stopnišče na koto 0, ogrevalna mesta ponovc, lokacija pod kontilivom in adjustaža > po isti poti nazaj.

Sektor Izdelava jekla

• prepovedan dostop na lokacije skladiščnih prostorov jeklenega odpadka, na območje izlivanja črne in bele žlindre (razen ORADA),

VSEM OSEBAM JE PREPOVEDANO GIBANJE IN PREHOD V LIVNI JAMI V ČASU: PREBODA TALINE NA EOP, PREMIKA LIVNEGA VOZA IN PRENOSA PONOVC S TALINO NA MESTO POSNEMANJA ŽLINDRE IN VOD/LF TER KL.

• prepovedan prehod mimo peči, v času zalaganja košare v EOP,

• prepovedan ogled proizvodnje ekskurzijam in organiziranim skupinam v okolici EOP v zimskem času (od 01.12. – 31.03.),

odstopanja so možna glede na vremenske razmere in v soglasju z direktorjem PC Vroča predelava,

• na koti + 8m (pred EOP) je potrebno upoštevati barvne talne oznake vsled premične delovne opreme in varnostne razdalje zaradi možnosti eksplozij v peči,

• gibanje in delo okoli EOP je mogoče samo z dovoljenjem 1. talilca na EOP,

• posvetiti mero ustrezne pazljivosti pri premagovanju višinskih razlik (stopnice – zlasti mrežaste) in hoji po ravnem oziroma podestih,

• na koti 0, pred vhodom v skladišče vložka, je nevarnost železniškega transporta. Upoštevati svetli profil železniškega tira (5 metrov) in varnostno razdaljo (2 metra),

• vstop na lokacijo Odpraševalne naprave je dovoljen samo z vednostjo delovodje oz. posluževalca ON, upoštevati opozorila in opozorilne znake glede nevarnosti CO,

• za gibanje na območju transportnih trakov je potrebno upoštevati »Navodila za varno delo s transportnimi trakovi« št. 09.J.03.02 VN,

• na območju silosov pa »Navodila za varno delo s silosi, presipnimi napravami in bunkerji«.

Sektor Obzidave:

• dovoljen prihod po stopnišču iz sektorja Izdelave jekla ali osebni prehod z zahodne strani. Pri dohodu z zahodne strani obstaja nevarnost železniškega transporta in nakladanja svinj ter prstanov na vagon – upoštevati varnostno razdaljo,

• na podestu za livne ponovce obstoja trenutna nevarnost padca v globino v primerih zamenjave ponovc. Delovodja obzidav je zadolžen, da v tem času postavi živo stražo, v primerih daljše prekinitve pa ustrezno stabilno zavarovanje,

• gibanje v gabaritu konzolnega žerjava je prepovedano,

gibanje in zadrževanje okoli sušilnih mest mest za livne in vmesne ponovce je prepovedano. Potrebno je upoštevati opozorilne in znake prepovedi na tem območju,

• prehod po livni grapi v oddelku Obzidav je prepovedan, pogojno dovoljen je prečni prehod od stopnišča, mimo lokacije vmesnih ponovc v času mirovanja 160 t žerjava in neopravljanja dela »rezanje ponovc s kisikom«,

• za delavce Obzidav je gibanje po livni jami dovoljeno ob upoštevanju nevarnosti, ki izhajajo iz prenosa s žerjavom in ustrezne pazljivosti pri hoji, ki mora biti povečana vsled neravnin talnih površin na nekaterih mestih.

Sektor Izdelava slabov:

a.) Vakuum, ponovna peč:

- zunanjim obiskovalcem je dovoljeno gibanje, in sicer samo do komandne kabine VOD,
- za vstop na lokacijo VOD/LF veljajo posebni postopki registracije prisotnosti, in sicer v komandni kabini VOD z dovoljenjem in vednostjo Glavnega delovodje VOD (dopis z dne 27.3.2003 »Navodila in varnostni ukrepi – Modernizacija VOD naprave«),
- pot do komandne kabine VOD je ustrezno označena, in sicer z vzhodne strani – (kota 0) in zahodne (kota + 8 m),
- zaradi prisotnosti nevarnih plinov, ki izhajajo iz tehnološkega procesa, je gibanje omejeno, določeni so tudi prostori, ki so zaklenjeni, vstop pa je dovoljen samo odgovornim osebam,
- gibanje in delo v nevarnih območjih je potrebno opraviti ob uporabi osebnega detektorja za CO,

- sama hoja in prisotnost v livni jami na območju sektorja Izdelave Slabov je prepovedana (razen neposredno zaposlenih) zaradi tehnoloških motenj, nevarnosti pri transportu taline in nalaganju ter transporta bele žlindre iz hale,
- hoji po mrežastih stopnicah posvetiti veliko mero ustrezne pazljivosti;

b.) Kontiliv

- dostop do kote 0, je možen z vseh strani, za zunanje obiskovalce je dovoljen z zahodne strani, preko adjustaže,
- priporočljiv dostop do mesta vlivanja je z notranje strani preko betonskih stopnic, možen pa je tudi zunanji dostop preko mrežastih stopnic (nevarnost padcev – ustrezna pazljivost),
- razen livarjem in delovodju je v času vlivanja prepovedana neposredna prisotnost. Ogled in gibanje je možno ob komandni kabini KL,
- v času tehnoloških motenj (izlivi, prodori) je

potrebno takoj zapustiti ogroženi prostor, pristojni pa pristopiti k reševanju nastale situacije na podlagi »Navodil za pravilno in varno delo v primeru izrednih dogodkov, v oddelku kontiliv in adjustaže«,

- v času menjave formata kokile obstaja možnost padca v globino, delovodje kontiliva poskrbijo za zavarovanje in zmanjšanje nevarnosti,
- gibanje v okolici vrtljivega stolpa, voza za slepo bramo in vozov za prevoz vmesnih ponovc je prepovedano (razen neposredno zaposlenih);

c.) Adjustaža

- vhod v oddelek adjustaže je z zahodne strani, osebni vhod,
- v tem delu je speljan železniški tir, potrebno je upoštevati nevarnosti železniškega transporta (svetli profil, varnostna razdalja),
- potencialne nevarnosti pri gibanju po prostoru adjustaže se nanašajo predvsem na neravnine v tleh, odlet škake z vročih slabov, nevarnost transporta z žerjavi,
- v času plamenskega rezanja in transporta slabov na obeh rezalnih strojih je omejen dostop (varnostna razdalja) vsled

toplotnega sevanja in mehanskih nevarnosti,

- vstop v škajno jamo je zaposlenim dovoljen ob upoštevanju »Navodila za varno delo v utesnjenih prostorih«.

Sektor Vzdrževanje

Za delavce sektorja vzdrževanja veljajo isti pogoji gibanja kot za delavce proizvodnih sektorjev.

Pred vstopom na posamezno območje dela in vzdrževanja delovne opreme je potrebno skupaj z upravitelcem naprave izpolniti formular »Prijava vzdrževalnega posega na napravi« in s podpisom jamčiti, da je delo opravljeno in da se nihče ne zadržuje v območju delovanja delovne opreme.

Črpalnica:

- vhod v črpalnico je z vzhodne ali zahodne strani,
- dovoljenje za vstop je potrebno pridobiti od vodja sektorja Črpalnice, ob njegovi odsotnosti pa je pristojen »Strojni energetik«,
- pri vstopu je potrebno upoštevati opozorilne napise na vhodnih vratih glede nevarnosti ogljikovega monoksida, zunanjim obiskovalcem je dovoljeno gibanje samo na koti 0,
- delavci Črpalnice so pri delu in gibanju na območju peščenih filtrov izpostavljeni nevarnostim zdrsa oz. padca pri premagovanju višinskih razlik (ustreza pazljivost) in nevarnostim CO. Zaradi tega je obvezna uporaba osebnega detektorja za CO,
- dostop do pomožne črpalnice je skozi osebni vhod hale peči na koti 0, z vzhodne strani. Pri tem obstaja nevarnost transporta (bagri, nakladači, tovornjaki) – ustrezna pazljivost in varnostna razdalja.

Delavci in zunanji obiskovalci morajo upoštevati dejstvo, da se tudi na določenih varnih poteh in lokacijah lahko pojavijo še dodatne potencialne nevarnosti, in sicer v primerih:

- tehnoloških motenj,
- remontov delovne opreme, predvsem žerjavov,
- gibanja oz. obratovanja transportnih sredstev,

V teh primerih je potrebno upoštevati opozorilne znake, zavarovanja pred padcem v globino, delo na višini in svetlobne ter zvočne signale voznikov transportnih sredstev, vodje remonta ter odgovornih vodij del po posameznih agregatih.

Upoštevati je potrebno tudi opozorilne znake in znake prepovedi za vstop v določene prostore, kot so trafo postaje, MCC prostori, prostor dušilke, prostore, kjer obstaja nevarnost CO, in prostore, varovane s stabilno protipožarno zaščito na CO₂.

Dostopi na streho Jeklarne so zaklenjeni in velja poseben režim ter pogoji za dostop.

Za izhode iz lokacij sektorjev Jeklarne se uporabljajo osebni izhodi z obvestilnim znakom nad vrati »IZHOD«.

V primerih prekinitve električne energije in s tem razsvetljave (ponoči) pa prav tako po poteh do izhodov, s pomočjo zasilne razsvetljave.

Janko Legat, inž.

zunanja presoja s strani kupca

Kljub temu, da imamo certifikat kakovosti ISO 9001:2000 in okoljski certifikat ISO 14001, ki smo ju pridobili od zunanje neodvisne certifikacijske hiše TÜV Bayern Sava, se določeni kupci o obvladovanju sistema v Acroniju želijo sami prepričati. Tako sta 27. in 28. julija 2004 predstavnika družbe Verdichter OE GesmbH, grupe ACC COMPRESSORS Austrija, g. Johann Gruber in g. Alois Rath pri nas izvedla zunanjo presojo. Rezultati presoje so potrdili, da smo sposoben in zanesljiv dobavitelj.

Družba Verdichter OE GesmbH, grupe ACC COMPRESSORS Austrija, je ena izmed vodilnih proizvajalk kompresorjev za gospodinjstve in druge aparate. Njihov razvoj in produktivnost strmo naraščata. Letno proizvedejo okoli 6 milijonov kompresorjev, povpraševanje po njih pa je še večje. Načrtujejo, da bodo v že letu 2005 dosegli proizvodnjo 7 milijonov kompresorjev.

Odlične rezultate načrtujejo dosegati predvsem s svojim novim modelom Kappa, ki so ga začeli uvajati v letu 2001. Vanj so investirali 50 milijonov evrov. Za razliko od svojih predhodnikov je model Kappa manjši, stroški izdelave so nižji, izpolnjuje oziroma presega pa vse kakovostne karakteristike ostalih modelov. Njegova uporabnost in primernost je na račun majhnosti, nizke cene in odlične kakovosti zelo velika.

Kompresor Kappa.

Za zagotovitev nemotene proizvodnje kompresorjev so poostri dobavno tehnične pogoje. Poslujejo le s sposobnimi in zanesljivimi dobavitelji surovin, materialov in sestavnih delov. V krog njihovih dobaviteljev se je družba Acroni, d.o.o. uvrstila kot proizvajalec elektropločevine. Letno

jim dobavljamo cca. 6000 ton kvalitete M450-50E in M660-50D. Z zunanjo presojo so preverili našo sposobnost izpolnjevanja specifičnih in poostrenih dobavno tehničnih

sposobni odstopanja pravočasno preprečiti oziroma jih odkriti ter tudi učinkovito odpraviti. Nekaj točk v obsežnem vprašalniku za presojo dobavitelja smo izgubili

Utrinek z zunanje presoje s strani kupca:

z leve g. Anton Skube, g. Johhan Gruber, g. Alois Rath, ga. Maja Presterel.

zahtev. Poleg preverjanja ustreznosti izpolnjevanja sistemskih standardiziranih zahtev sta si presojevalca ogledala celoten proces izdelave elektropločevine. Skozi jeklaro in vročo valjarno sta ju spremljala g. Toni Košir in g. Anton Skube, podrobnosti proizvodnje v hladni valjarni pa jima je predstavil g. Janez Pavlin. Odgovore s področja nabave in prodaje jima je odlično podala mag. Tanja Zupančič.

V končnem poročilu in na zaključnem sestanku sta nam podala vtise, ugotovitve in rezultate presoje. Posebno zadovoljstvo sta izrazila glede vzpostavljene pozitivne komunikacije in ugodnih pogojev za izvedbo presoje. Na osnovi pridobljenih dokazil sta ugotovila, da parametre, ki bi lahko negativno vplivali na kakovost končnega proizvoda, ustrezno nadzorujemo in da smo z vzpostavljenim sistemom vodenja in izvajanja procesov

zaradi drobnih pomanjkljivosti, ki sta jih opazila na področju izpolnjevanja ekoloških zahtev. Sta se sicer strinjala, da je potrebno pri tem upoštevati določeno specifikko naše proizvodnje, hkrati pa sta izrazila mnenje, da bi z večjo ekološko osveščenostjo in disciplino zaposlenih lahko dosegali še boljše ekološke rezultate. Dogovorili smo se, da jim bomo odgovore z ukrepi na njune ugotovitve posredovali do konca oktobra 2004.

Z zadovoljstvom smo sprejeli informacijo, da nas je skupno število zbranih točk uvrstilo v A skupino dobaviteljev, za katere velja, da so sposobni in zanesljivi. Torej se bo partnersko sodelovanje z našim kupcem, družbo Verdichter OE GesmbH, grupe ACC COMPRESSORS še nadaljevalo.

Maja Presterel

UČINKOVITO SLEDENJE ENERGETSKIH TOKOV POSTAVLJA ACRONI V VRH SLOVENSКИH PODJETIJ

SŽ Acroni d.o.o. je velik porabnik energije, tehničnih plinov in vode. Skrb za njihovo učinkovito rabo predstavlja temeljno osnovo pri nižanju stroškov podjetja.

V okviru projekta »Ciljno spremljanje proizvodnje in rabe komprimiranega zraka« smo postavili enega prvih sistemov v Sloveniji, ki podatke o porabi energije in obsegu proizvodnje integrira v informacijsko bazo in vrednoti na principu ciljnega spremljanja rabe energije.

Nujen pogoj za prihranke pri porabi energije je kakovostno merjenje. Na ustreznem mestu mora biti izbran ustrezen merilnik. Merilni sistem mora omogočati izdelavo energetskih bilanc, kakor tudi primerjavo z vzrokom za porabo energije, ki je običajno obseg proizvodnje. Naj se to sliši še tako preprosto, se v praksi pri izbiri in postavitvi merilne opreme dogaja največ napak, kar onemogoča kakovostno vrednotenje porabe. Že pri investiciji v proizvodnjo na novi lokaciji se je merilni tehniki posvečalo veliko pozornosti, saj je bila nameščena vrsta merilnikov, ki je omogočala spremljanje porabe energije. Nove tehnologije v merilni tehniki, pri zajemanju podatkov in pri obdelavi ter vrednotenju podatkov so narekovale nov investicijski krog tudi na tem področju.

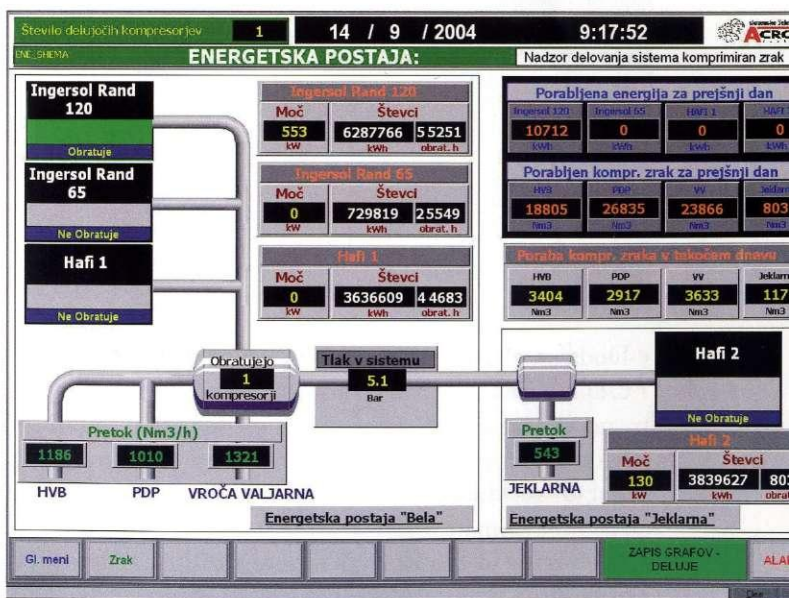
Na osnovi analize smo s postavitvijo štirih merilnikov pretoka komprimiranega zraka zajeli celotno proizvodnjo komprimiranega zraka podjetja, hkrati pa nam je taka postavitev merilnikov omogočila tudi spremljanje porabe komprimiranega zraka štirih največjih porabnikov. Poleg meritev porabe komprimiranega zraka smo namestili tudi merilnike porabe električne energije kompresorske postaje. Poleg klasičnega spremljanja porabe energije se spremljajo tudi specifične porabe energije. Spremlja se poraba električne energije na enoto proizvedenega komprimiranega zraka kompresorske postaje in poraba komprimiranega zraka na enoto proizvodnje po obratih. Za vse specifične kazalce so določene ciljne vrednosti, ki kažejo na učinkovitost porabe zraka. **Pri optimizaciji porabe komprimiranega zraka so do sedaj največ naredili v Hladni valjarni in Predelavi debele pločevine.**

Ciljne vrednosti porabe komprimiranega zraka po obratih se določajo na osnovi porabe v preteklosti, za specifično porabo električne energije kompresorske postaje pa obstajajo primerljivi kazalci dobre prakse. Acronijeva kompresorska postaja porablja okvirno četrtnino več, kot primerljive sodobne kompresorske postaje. Investicijo v rekonstrukcijo kompresorske postaje zavira tehnološko vprašanje oskrbe Predelave debele pločevine z zrakom. Zaradi dolgega transporta je smiselna ločena oskrba lokacije s komprimiranim zrakom, ki pa bo zaradi velikih trenutnih odvzemov

komprimiranega zraka tehnološko zahtevna.

Podatki iz merilnikov, ki imajo elektronske izhode, odčitujemo s pomočjo PLC krmilnika. Z različnimi časovnimi intervali, v odvisnosti od vrste podatkov, podatke zapisujemo v podatkovno bazo. Ti podatki omogočajo neposreden vpogled v dinamiko porabe energentov. Sami smo izdelali programsko opremo (služba Procesna avtomatika), ki nam omogoča spremljanje (vizualizacijo) merjenih vrednosti merilnikov, ki imajo elektronske izhode. Neposredni podatki o gibanju porabe komprimiranega zraka ali vode po posameznih obratih so lahko na primer ključnega pomena za glavne tehnologe ali vzdrževalce. Na sliki je primer, kako lahko neposredno spremljajo na ekranu porabo komprimiranega zraka.

Z namenom vrednotenja porabe energije je izdelana programska oprema sistema ciljnega spremljanja rabe energije CSRE. Sistem ima lastno podatkovno bazo, kamor se vpisujejo podatki o porabi energije na dnevni ravni. Hkrati se v to podatkovno bazo zapisujejo tudi podatki o obsegu proizvodnje. Na osnovi ciljnih premic za posamezen kazalec lahko odgovorna oseba spremlja svojo uspešnost pri porabi energije na dnevni ali mesečni ravni.

Podatki se shranjujejo v informacijskem baznem sistemu Oracle. **Poudariti je potrebno, da je celoten sistem zajemanja, shranjevanja in vrednotenja podatkov o porabi energije in obsegu proizvodnje avtomatski ter ne zahteva dodatnega dela.** Seveda pa je stare merilnike, ki nimajo elektronskih izhodov, potrebno še vedno odčitovati in zapisovati ročno. Pri tem lahko pride do napak pri odčitovanju, še bolj moteča pa je časovna zakasnitev, ki ne omogoča neposrednega vpogleda v aktualne podatke.

Za projekt »Ciljno spremljanje proizvodnje in rabe komprimiranega zraka« smo, kot smo že pisali, na letošnjih Dnevih energetikov dobili tudi priznanje za dosežek pri učinkoviti rabi energije.

Poleg merilnikov porabe komprimiranega zraka so na ključnih mestih vgrajeni tudi merilniki porabe vode. V septembru 2004 načrtujemo obsežnejšo vgradnjo merilnikov pretoka zemeljskega plina in tehnoloških plinov. Podobno, kot pri komprimiranem zraku, pričakujemo tudi tu konkretne prihranke. Z rednim dnevnim spremljanjem porabe energentov smo na primer v juniju 2004 odkrili puščanje argona v Jeklarni in na osnovi dinamičnega ukrepanja preprečili večmilijonsko škodo. Ko bodo tudi tehnični plini z zamenjavo merilnih instrumentov avtomatizirani, zgrajeni nadzorni sistemi (služba Procesna avtomatika), ter vse skupaj povezano s sistemom ciljnega spremljanja rabe energije, bodo odzivni časi ukrepanja še krajši.

Poleg dograditve merilnih mest in programa za vizualizacijo ter sistema ciljnega spremljanja rabe energije in tehnoloških plinov nameravamo po dopustih uvesti tudi redne analize doseganja ciljev pri učinkoviti rabi energije v okviru sestankov tehničnega kolegija ter predvidoma v oktobru izvedbo informacijskega sestanka o poteku del na projektu ciljnega spremljanja rabe energije.

Nadaljnja izgradnja sistema bo potekala v smeri vgradnje merilnikov tam, kjer se pričakujejo največji prihranki, ter s povečevanjem spremljanja specifičnih kazalcev porabe energije in seveda odgovornih oseb.

Dr. Neda Karba, Mag. Bogomil Kandus, Dušan Novkovič

OPTIMIRANJE LINIJE »CRNO«

V času po končani II. fazi projekta »Rekonstrukcija žarilne linije CRNO« v HVB je oddelek Procesna avtomatika aktivno sodeloval pri reševanju zapletov, ki so se v tem času pojavljali in povzročali motnje v procesu

- Odpravljene so bile motnje na serijskih komunikacijah s pogoni, ki so povzročale občasne izpade linije. S sodelavci iz oddelka Telekomunikacije so bile večkrat izvedene meritve na optičnih in UTP kablilih, zamenjanih je bilo več nezanesljivih kablov in nazadnje še preureditev kabelskih poti z optimizacijo dolžin kablov.
- Napajanje PLC-jev je bilo izvedeno preko UPS-a zaradi napetostnih sunkov, ki so povzročali občasne izpade.
- Napajanje za vso procesno opremo v glavni kabini je bilo izvedeno preko magnetnega stabilizatorja napetosti, ker smo zaradi napetostnih sunkov utrpeli poškodbo dveh napajalnikov.
- Preureditev alarmov, ki prihajajo iz lakirnega stroja in sušilne peči.

- Dodajanje novih alarmov za nekatere naprave.
- Odpravljena je bila pomanjkljivost pri varnostnih alarmih, kjer se je sprožil zvočni alarm le ob prvi napaki, za ostale pa ne, dokler je bila napaka še prisotna, rešeni so bili tudi nekateri lažni alarmi.
- Montaža dodatne signalno-alarmne opreme (vrtljiva luč, sirene).
- Zaradi večkratnega izpada klimatske naprave v pogonskem prostoru in močnega pregrevanja naprav je bil dodan alarm in avtomatski izklop ob preseženi temperaturi.
- Montirani so bili novi analizatorji rosišča Michell, izbrani s strani Acronija, ker originalni niso dali zadovoljivih rezultatov.

potek projektov v PC VP

V PC VP trenutno poteka kar nekaj projektov. Nekateri med njimi so že zaključeni ali pa so v sklepni fazi.

Pri projektu št. 269 **Trn hladnega navijalnika** je bil v 23. avgusta izveden uspešen funkcionalni test novega trna pri dobavitelju SMS Demag. Oprema je bila dobavljena v mesecu septembru, vgradnja je predvidena v decembru.

Predstavniki SŽ Acroni in SMS Demag pred navijalnim delom trna: g. Robič, g. dr. Trstenjak, g. Treutmann, g. Babnik, g. Smolej in g. Kniese.

Projekt št. 270 **Tlačne plošče** je praktično že zaključen. Novi tlačni bloki, ki so dimenzionirani na skupno silo valjanja 45 MN, so bili vgrajeni med remontom Vroče valjarne v mesecu septembru. Delo je uspešno vodil g. Polanc, velja pa pohvaliti tudi vse ostale, ki so pri tem sodelovali.

Pogled na odprt tlačni blok, kjer se vidi sferična tlačna plošča z utori za odvod olja.

V času remonta Jeklarne je bila izvedena **menjava ležaja na stolpu kontiliva**. Zamenjava ležaja je bila kakovostno zaključena na osnovi korektnega sodelovanja in s pomočjo dobrega vodenja del. Glavni nosilci nalog so bili g. Škabar (strojna dela), g. Kolman (elektro dela), g. Savinšek (čiščenje in priprava stolpa za menjavo), g. Gregorič (Pilaster I d.o.o., izvajalec del) in g. Robrecht (SMS Demag, nadzor nad izvedbo del).

Priprave na obdelavo zgornje površine sedeža ležaja.

dr. Marjan Trstenjak

- Izračun in prikaz razmerja med vodo in vodikom v atmosferi v peči in hladilnem delu.

(H₂O / H₂ razmerje je predpisan tehnološki parameter.)

- Izdelana je bila kompenzacija tlaka v peči (zašč. atmosfere) ob zmanjševanju hitrosti in ustavitvi linije, ki popolnoma prepreči izpade vodika in ohranja pravilno sestavo zašč. atmosfere (prej izpadi tudi do 200 krat na dan).

- Optimizacija regulacijske zanke za vzdrževanje temperature hladilne vode (veliko manjša nihanja temperature in obremenitev motorja ventilatorja hlad. stolpa).

- Izbiranje dovoda za doziranje sveže vode (Sava / vodovod) s stikalom, v primeru večjih nalivov (neustreznost savske vode).

- Rezervno napajanje atmosferskih zapor s hladilno vodo v primeru izpada elektrike (zelo nevarna situacija).

- Izvedena je bila logika na krmilnikih Ge Fanuc 90-30, ki avtomatsko izbriše interne tabele z napakami, ki so nam večkrat zablokirale krmilnik.

- Prikaz čistega obratovalnega časa linije za tekoči in pretekli mesec.

- Odpravljenih je bilo več manjših pomanjkljivosti na ekranih vizualizacije in večja pomanjkljivost – prikaz dejanskega stanja 50 novih rekuperatorskih gorilcev.

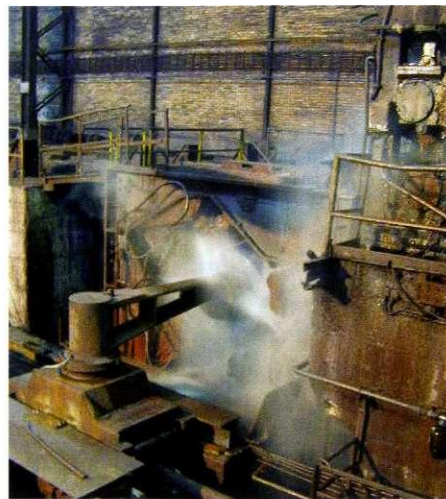
Poleg omenjenih predelav je bil za potrebe tehnologov in vzdrževanja razvit sistem za arhiviranje in pregled tehnoloških parametrov po času in kolobarju. Izdelan je bil sistem spremljanja kolobarjev na liniji in zapis parametrov glede na čas, lokacijo in številko kolobarja v podatkovno bazo.

Posebna programska procedura skrbi za spremljanje in preračun parametrov glede na časovno in prostorsko razporeditev merjenih veličin in jih arhivira glede na dolžino posameznega kolobarja. Arhivirani podatki omogočajo pregled in izpis diagramov ter izdelavo različnih poročil.

Z. Smolej, Blaže Banko, A. Šest

Proizvodnja v avgustu

Proizvodnja končnih izdelkov v avgustu je znašala 22.827 ton, kar je 227 ton več kot smo načrtovali. Prav tako je odprema našim kupcem v višini 22.265 ton presegla načrt. V poletnih mesecih smo v Jeklarni vlili bistveno manj slabov, kot smo ambiciozno načrtovali, zato bomo morali v času remonta Jeklarnе zaustaviti tudi Vročo valjarno. V nadaljnjih mesecih nas ponovno čakajo težave zaradi pomanjkanja vložka v finalnih profitnih centrih.

Profitni center Vroča predelava:

V PC VP smo glede na razpoložljiv koledarski čas načrtovali proizvodnjo 31.500 ton slabov, 11.320 ton plošč in 19.180 ton kolobarjev. Proizvodnja slabov je znašala brez reklamacij 28.594 ton, od tega kar 6.868 ton nerjavnih jekel. V valjarni pa smo izvaljali 11.587 ton plošč in 17.066 ton kolobarjev.

Glavni vzrok za nedoseganje načrta pri proizvodnji slabov je v velikem številu izrednih dogodkov in okvar, poleg tega pa smo opravili dva krajša remonta sten peči v skupnem trajanju 36 ur. Najdaljša zastoja smo imeli zaradi prodora na napravi za kontinuirno vlivanje po vlitih 30 m, sanacija je trajala 15 ur, in kot posledica okvare lance manipulatorja, katerega popravilo je trajalo tudi 15 ur. Zaradi puščanja vode za hlajenje srca peči nismo obratovali 5 ur in 17 minut. Nenačrtovano smo morali zamenjati glavo na 2. elektrodni rami, kar nam je vzelo 6 ur časa. Zaradi okvare parnega kotla smo bili prisiljeni izvesti preklon na jeseniško paro, za kar smo potrebovali 3 ure in 30 minut. Poleg tega smo imeli kar precej elektrookvar na skoraj vseh žerjavih, kar je zaustavilo proizvodnjo za 7 ur in 38 minut.

Za zaostanek za načrtom v valjarni sta bila poglavitna dva vzroka. Prvi je dvakratna ustavitev valjarne zaradi pomanjkanja vložka v skupnem času mirovanja 27 ur. Drugi pa je nenormalno visoka količina prevajanja nerjavnih slabov za debelo pločevino (1.285 ton), kar je občutno več kot v preteklih mesecih.

Raven nepredvidenih zastojev je tudi v tem mesecu ustrezno nizka, saj je z odštetim časom mirovanja zaradi pomanjkanja vložka znašala le 6,39 odstotka.

Tudi v tem mesecu je bil presežen zastavljeni cilj zvaljati v povprečju preko 1.000 ton izdelkov dnevno, saj je rezultat znašal 1.024 ton.

Odpadek na progi je v mesecu avgustu rahlo višji od meseca julija in je znašal 0,95 odstotka. Glavni vzrok temu je nenormalno visok odpadek pri valjanju feritnih jekel in težave s pogonskim motorjem na blumingu.

Profitni center Hladna predelava:

Skupna dosežena proizvodnja je znašala 13.959 ton, in sicer 10.059 ton HVT ter 3.900 ton TVT, kar obenem pomeni tudi doseganje mesečnega načrta. Tudi posamezne vrste izdelkov so bile izdelane v okviru načrtovanih vrednosti z minimalnimi odstopanji. V tem mesecu je bila dosežena rekordna proizvodnja dinamo pločevine na liniji CRNO, in sicer 6.482 ton, kar znese 209 ton/dan. S tem je bila dosežena zmogljivost, ki je bila predvidena pred začetkom rekonstrukcije linije.

Prav tako je bila dosežena rekordna proizvodnja na valjarskem stroju Sendzimir, in sicer 14.513 ton. Delo v posameznih sektorjih je potekalo dokaj normalno in je bilo prilagojeno glede na stanje z vložkom v posameznih medfaznih skladiščih. Tako smo bili v sredini meseca prisiljeni ustaviti lužilno linijo SSAP, ob koncu meseca pa je bilo potrebno organizirati dodatno delo v oddelku Finalizacije.

Doseženi izplen HVT znaša 88,1 odstotka, kar je 0,3 odstotka bolje od letnega načrta.

Pri proizvodnji TVT znaša izplen 88,2 odstotka, kar je 1,2 odstotka nad letnim načrtom.

Specifične porabe energijskih medijev se prav tako gibljejo v okviru načrtovanih vrednosti. Nekoliko višja je bila poraba zemeljskega plina na liniji SSAP, in sicer zaradi že omenjene ustavitve kot posledica pomanjkanja materiala. Bistveno so se znižale porabe H₂ in N₂ na liniji CRNO zaradi neprekinjenega obratovanja.

Na področju ekologije se nadaljujejo dela na projektu »Spiralne vode«. Projektant je predstavil dve inačici rešitve posodobitve usedalnikov na Nevtralizaciji. Za dokončno odločitev je potrebno pridobiti točne podatke o količinah in analizah odpadnih vod.

Iz področja varstva in zdravja pri delu v tem mesecu beležimo dve poškodbi. V celem letošnjem letu se je pripetilo 27 poškodb, kar je 13 manj kot v enakem obdobju lanskega leta.

Profitni center Predelava debele pločevine:

Operativni načrt avgusta je bil postavljen kar 13 odstotkov višje od gospodarskega načrta, podobno kot julija, predvsem z namenom izkoristiti ugodne tržne razmere na proizvodih debele pločevine in nadomestiti velike zaostanke na asortimanu nerjavne debele pločevine, zaradi slabše kakovosti v prvi polovici leta.

S proizvodnjo 8.868 ton gotovih izdelkov je bil operativni načrt dosežen s 102 odstotkoma, gospodarski načrt pa je bil presežen kar za 15,2 odstotka.

V mesecu koriščenja letnih dopustov je bilo ob tako visokem operativnem načrtu največ preglavic organizacijske narave. Potrebno je bilo zagotoviti nemoteno obratovanje, kar nam je z zaposlovanjem študentov in najetimi delavci tudi uspelo. Dodatne težave je povzročilo načrtovano petdnevno čiščenje hladilnega bazena Drever peči, iz katerega smo odstranili 1.500 ton škaje, in nadaljevanje izvajanja projekta zamenjave razsvetljave na področju celotnega PC.

Odlični rezultati so doseženi tudi na specifičnih porabah glavnih energetskih medijev. Poraba zemeljskega plina je bila v avgustu 14 odstotkov nižja od načrtovane, prav tako je bila tudi specifična poraba električne energije za 2 odstotka nižja od načrtovane.

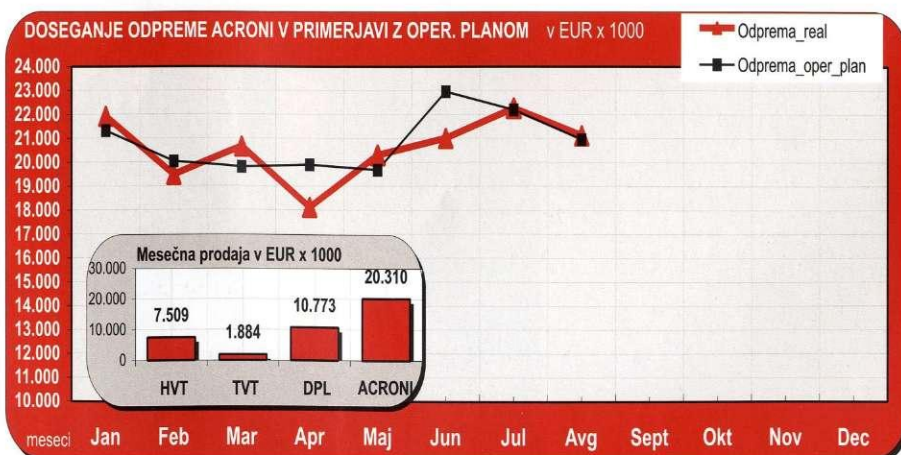
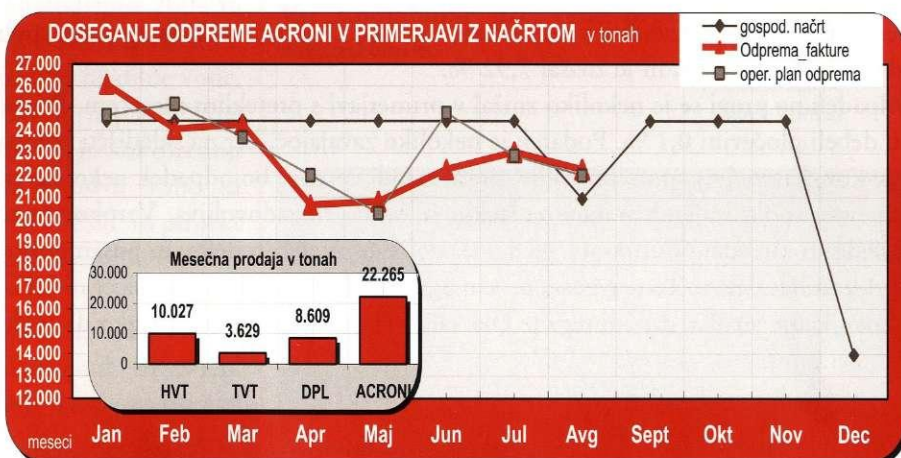
Dosežen izplen v avgustu je s 87,8 odstotka na ravni načrtovanega.

Kakovost nerjavnega vložka iz predhodnega PC je bila tudi v avgustu izredno slaba, sicer se je le-ta konec meseca bistveno izboljšala, tako da je bilo izločene kot neustrezne 1.223 ton nerjavne pločevine.

Tehnični direktor
Branko Banko, univ.dipl.inž.

poslovanje v avgustu

	NERJAVNA			JEKLA ZA ELEKTROPLOČEVINO						MALOOG LJ. in			KON.LEGIR. in			SKUPAJ		
	JEKLA			DINAMO			ELMAG			NAVAD. KON. JEK.			JEKLA za POBOLJ.					
	realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan		realiz.	plan	
	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%	ton	ton	%
JEKLARNA, PROGA																		
JEKLARNA	6.459	7.210	90	9.219	9.200	100	1.702	2.410	71	9.119	10.580	86	2.096	2.100	100	28.595	31.500	91
VALJARNA	5.487	6.260	88	8.567	9.100	94	1.292	2.400	54	11.288	10.540	107	2.019	2.200	92	28.653	30.500	94
IZDELKI PROIZVODNJA																		
HVT	1.047	1.000	105	6.409	6.400	100	1.691	1.700	99	166	100	166	745	800	93	10.059	10.000	101
TVT	154	200	77							3.367	3.200	105	378	500	76	3.900	3.900	100
DPL	3.407	3.200	106							4.925	5.000	99	536	500	107	8.868	8.700	102
ACRONI	4.609	4.400	105	6.409	6.400	100	1.691	1.700	99	8.459	8.300	102	1.660	1.800	92	22.827	22.600	101
IZDELKI ODPREMA v tonah																		
HVT	953	1.000	95	6.518	6.400	102	1.611	1.700	95	156	100	156	789	800	99	10.027	10.000	100
TVT	191	200	95							3.165	3.000	105	274	400	69	3.629	3.600	101
DPL	3.132	3.000	104							4.961	4.900	101	516	500	103	8.609	8.400	102
ACRONI	4.276	4.200	102	6.518	6.400	102	1.611	1.700	95	8.282	8.000	104	1.579	1.700	93	22.265	22.000	101
IZDELKI ODPREMA v EUR x 1000																		
HVT	3.127	2.389	131	2.726	3.066	89	765	764	100	93	54	171	569	625	91	7.509	7.711	97
TVT	580	482	8							1.081	1.595	37	222	258	64	1.884	2.336	17
DPL	8.358	7.650	79							1.976	2.918	43	444	345	36	10.773	10.912	51
ACRONI	12.065	10.521	115	2.726	3.066	89	765	764	100	3.149	4.567	69	1.234	1.228	101	20.310	20.959	97

VROČA VALJARNA - V JULIJU 2004 31.331 TON ZVALJANIH PROIZVODOV

Operativni junijski načrt proizvodnje valjarne je bil optimistično zastavljen, saj je znašal 32.000 ton. Realiziran je bil v višini 31.800 ton ter z odštetimi reklamacijami in količino izdelkov, katere je še treba komisijsko pregledati z vidika ustrezne kakovosti s 31.331 tonami zvaljanih proizvodov. Zaradi reklamacij je bila proizvodnja znižana za 226 ton (42 ton valjavniških napak in 184 ton napak jeklarskega izvora).

Poleg redne proizvodnje je bilo v tem mesecu izredno veliko vmesno zvaljanih-prevaljanih nerjavnih slabov. Vseh teh kvalitiet in dimenzij je bilo 1166 ton.

Povprečno na dan je bilo zvaljano ali prevaljano 1063 ton slabov. S tem je bil dosežen cilj valjarne, katerega smo si zadali za letošnje leto, in sicer povprečno na dan zvaljati preko 1000 ton slabov.

Rezultat letošnjega julija je daleč najboljši od rekonstrukcije valjarne leta 1996.

Kako je naraščala proizvodnja valjarne v zadnjih letih, nam kaže spodnja preglednica:

Oktobra	leta 1999:	24.317 ton
Septembra	leta 2000:	26.863 ton
Oktobra	leta 2001:	29.520 ton
Oktobra	leta 2002:	30.350 ton
Oktobra	leta 2003:	30.588 ton
Julij	leta 2004:	31.331 ton

Večjih motenj v proizvodnji v tem mesecu ni bilo. To kaže tudi obseg nenačrtovanih zastojev, ki je bil bistveno nižji od prejšnjega meseca, in je znašal 7,92 %.

Odpadek na progi se je nekoliko znižal v primerjavi s preteklim mesecem. Pri valjanju kolobarjev je znašal 0,9 % in pri debeli pločevini 0,1 %. Podatek je nekoliko zavajajoč, ker na skladišču kolobarjev čaka večja količina komisijskih izdelkov, katere je še potrebno adjustirati, zaradi česar se bo odpadek nekoliko povečal in s tem poslabšal izplen.

Kakovost toplo valjanih trakov na šteklu še vedno ni zadovoljiva. Vzrokov za to je več. Za odpravo le-teh bomo v naslednjih mesecih postopoma, glede na dobavo rezervnih delov in posameznih sklopov, izvedli več aktivnosti.

Tudi rezultat dela meseca avgusta je zelo ugoden. Načrt proizvodnje sicer ni bil uresničen, vemo pa, da je vzrok temu pomanjkanje vložka. Zaradi tega je bila valjarna dvakrat ustavljena, tako da je skupaj mirovala kar 27 ur.

Branko Strmole, univ.dipl.ing.

V okviru septembrskih predvolilnih aktivnosti stranke LDS na Gorenjskem sta Acroni obiskala predsednik stranke mag. Anton Rop in poslanka LDS ga. Darja Lavtižar Bebler.

24.Redna seja skupščine

Dne 16. septembra 2004 je bila na sedežu družbe 24. redna seja skupščine družbe. Skupščine so se udeležili vsi člani skupščine, predsednik g. Tibor Šimonka in g. Boris Pesjak. Prvič se je seje skupščine udeležil nov član uprave holdinga SŽ, g. Janez Trček, ki je novo funkcijo člana uprave SŽ d.d. in s tem tudi člana skupščine Acroni d.o.o. nastopil dan prej. Gospod Janez Trček je bil pred tem član nadzornega sveta holdinga SŽ, zato seveda razmere tako v SŽ d.d., kot tudi v naši družbi, dobro pozna. S strani posloводства so bili prisotni glavni direktor prof. dr. Vasilij Prešern, namestnik glavnega direktorja g. Ljubo Osovnikar in tehnični direktor g. Branko Banko, direktor PC PDP dr. Slavko Ažman ter Polonca Marjanovič, direktorica financ in ekonomike in Petra Filipič Špiler, pravna svetovalka. Skupščina je obravnavala poslovno poročilo za januar-avgust 2004 in oceno poslovanja za leto 2004, najem ekološkega kredita za izvedbo projekta za zmanjšanje porabe hladilne vode, predlog odprodaje poslovno nepotrebne nepremičnine »stavbe skladišča vložka na nasipu žlindre, in kot osrednji točki projekt št. 265 – Investicija v novo linijo za toplotno obdelavo debele pločevine v PC PDP in projekt št. 285 – Modifikacija vročih navijalnikov in bobna.

V zadovoljstvo posloводства je skupščina z vsemi glasovi »ZA« soglašala z izvedbo obeh predlaganih investicij. Zlasti je pomembno, da je bilo soglasje dano investiciji v Linijo za toplotno obdelavo debele pločevine v PC PDP, ki je za družbo strateškega pomena. Skupščini je bil projekt predstavljen kar trikrat, in na prejšnji seji so člani skupščine sprejeli sklep, da bo skupščina izvedbo projekta dovolila pod pogojem, da bo družba izkazovala 500 mio SIT dobička. S trdim delom smo pogoj izpolnili. Vsi skupaj se moramo potruditi, da bomo projekt uspešno tudi pripeljali do konca, saj bomo s tem družbi dali novo dimenzijo in ji omogočali z bistveno povečanimi količinami debele nerjavne pločevine nastopati kot pomemben proizvajalec na evropskem trgu, kjer smo že danes prisotni, ter prodreti tudi na trge izven Evrope, v Ameriko in vse bolj pomembno Azijo.

Petra Filipič Špiler

POPRAVILA V GARDEROBAH SO ŽE V TEKU

V stavbi vstopni terminal – garderobe je podjetje Gradis Jesenice začelo reševati reklamacije. Težavo predstavlja iskanje vzrokov za zamakanje sten, zato dela počasi napredujejo.

Vse uporabnike prostorov prosimo za strpnost in razumevanje.

Gospodar stavbe
Janez Vilman

JUBILANTI DELA

JULIJ

20 LET:

Babič Slavko	VP jeklarna
Rozman Avgust	VP valjarna
Košir Marko	PC Hlad.pred.
Pukšič Jelka	Kemija

30 LET:

Kokošar Dušan	VP jeklarna
Trako Nuraga	VP jeklarna
Numanovič Fadil	PC Hl.pred.
Rekič Atif	PC Pred.deb.pl.
Kovačič Zdravko	Tehnič.storitve
Naunov Jovica	Tehnič.storitve
Novak Janez	Nabava
Ravnik Bogdan	Uprava

AVGUST

10 LET:

Ravnihar Aleš	PC Pred.deb.pl.
Skumavc Aleš	PC Pred.deb.pl.
Nemec Tomaž	Tehnič.storitve

20 LET:

Gardener Tomo	VP jeklarna
Podobnik Boštjan	VP jeklarna
Rijavec Jože	VP jeklarna
Korlat Ismir	VP valjarna
Magovac Dragan	VP valjarna
Kuhar Zdravko	PC Pred.deb.pl.
Urbas Zvone	PC Pred.deb.pl.
Čučuk Saša	Prodaja
Šabič Sabina	Računovodstvo

30 LET:

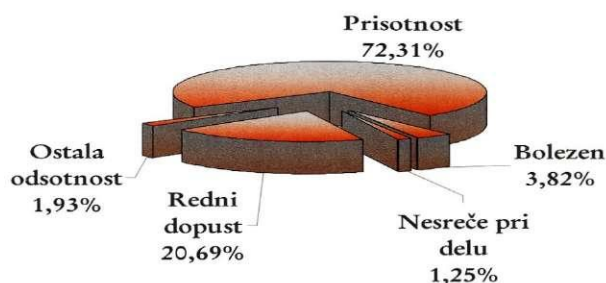
Hodžič Smajil	VP jeklarna
Kičin Mejaz	VP jeklarna
Maučec Slavko	PC Pred.deb.pl.
Novak Marija	Uprava

Iskrene čestitke!

ODSOTNOST

V letošnjem avgustu je bila odsotnost skoraj za tri odstotke manjša kot lani. Manj je bilo vseh vrst odsotnosti: zaradi bolezni, poškodb na delu ter tudi ostalih odsotnosti. Zelo je zanimivo dejstvo, da je v bilo avgustu 2004 več daljšega bolovanja kot bolniške odsotnosti do 30 dni.

Ivanka Mavri

V slovo

Zdravko HANŽEK
(1951 – 2004)

V sredo, 11.8.2004, smo se poslovili od našega dolgoletnega sodelavca Zdravka.

Njegova življenjska pot se je začela 30.12.1951. Pot je bila trnova, saj je že v rani mladosti izgubil očeta in brata, kmalu pa tudi mater. V njegovem prekratnem življenju je bilo le malo svetlih trenutkov, eden med njimi je bilo rojstvo hčerke Polone.

Delo v podjetju je nastopil leta 1969 kot ključavničar. Opravljal je različna dela in naloge v skladu z njegovim napredovanjem na osnovi pridobljene izobrazbe. Leta 1977 je dokončal Srednjo tehnično strojno šolo, leta 1984 pa je diplomiral na Višji tehnični varnostni šoli v Ljubljani in s tem pridobil naziv Varnostni inženir. Delo varnostnega inženirja je opravljal vse do svoje smrti. Pri svojem delu je bil pedanten in zahteven, kar je od njega pravzaprav zahtevalo delo, ki ga je opravljal. Morda zaradi tega med sodelavci ni bil ravno najbolj priljubljen, vendar smo ga tisti, ki smo ga res dobro poznali, spoštovali in sprejeli kot dobrega prijatelja.

Že kot dijak na praktičnem usposabljanju je imel smolo, saj mu je drobec odletele kovine uničil polovico pljuč. Vendar ga to ni oviralo, da ne bi nadaljeval s svojo najbolj ljubljeno dejavnostjo, to je alpinizmom. Bil je dolgoletni član Planinske zveze Slovenije, Alpinističnega odseka in Gorske reševalne službe Jesenice. Za svoje uspešno sodelovanje v teh dejavnostih je med drugim leta 1978 dobil tudi bronasti častni znak Alpinistične zveze Slovenije.

Želimo mu miren počitek, sorodnikom pa izrekamo globoko in iskreno sožalje.

Sodelavci

IZVAJANJE IZOBRAŽEVANJ DO KONCA LET A 2004

Poleg šolskih vrat so se septembra odprla tudi vrata mnogih izobraževalnih institucij za funkcionalno izobraževanje, ki organizirajo različne tečaje, seminarje, simpozije. Tudi v Acroniju nadaljujemo z usposabljanji v jesenskih mesecih v skladu z Načrtom izobraževanja.

Tako smo 13. septembra zopet začeli z računalništvom, in sicer z nadaljevalnim tečajem, 24-urno delavnico, ki jo izvaja IZID Jesenice na Ragorju. Delavnica poteka 2x tedensko, vanjo je vključenih 10 kandidatov. Zaključili pa se 24. septembra. Tečajniki pridobijo dodatna znanja o programih WORD in EXCEL, naučijo se uporabljati spajanje dokumentov, pri excelu pa je poudarek na uporabi funkcij in formul.

27. septembra se je začel začetni računalniški tečaj, ki traja 54 ur in se zaključil 14. oktobra. Tudi v tej skupini je 10 udeležencev. Slušatelji se seznajajo z osnovami obdelave podatkov, spoznajo program OKNA ter se naučijo obdelave besedila in tabel. Naučijo se uporabljati internet in elektronsko pošto. Skratka, tečaj predstavlja kombinacije, ki omogočajo slušateljem po koncu samostojno delo na računalniku.

Do konca leta 2004 bomo izvedli še en 24-urni in en 54-urni tečaj.

4. oktobra bodo iz podjetja B2 Ljubljana izvedli računalniški tečaj, ki obsega sledeče vsebine: excel nadaljevalni, excel za finančnike, excel poslovne analize in optimizacije ter power point. Tečaj bo potekal pri nas, trajal bo 42 ur, obiskovalo pa ga bo 12 udeležencev.

Začeli smo z usposabljanjem delovodij. V okviru dvodnevne delavnice na temo »Poslovno komuniciranje«, je 12 udeležencev spoznalo osnove komuniciranja, smernice za uspešno komuniciranje, nebesedno komunikacijo, konfliktne situacije, ovire za reševanje zapletov, tipe vedenja, strategijo reševanja težav ... Delavnica je potekala 13. in 15. septembra, vodil pa jo je mag. Peter Markič, predavatelj na Višji šoli za gostinstvo in turizem na Bledu. Program je potekal po komunikacijski metodi, ki nauči tečajnika uporabljati pridobljeno znanje v kreativni ustni in pisni komunikaciji. Za ostale delovodje (v 1 skupini je največ 15 udeležencev), bomo delavnice organizirali do konca leta. Predvidenih je še 5 skupin.

Nadaljujemo tudi z jezikovnimi tečaji. V 2. polovici oktobra bomo nadaljevali s poslovno angleščino, ki je bila zaključena v mesecu maju

2004. Tečaj bo obiskovalo 10 kandidatov, vodi pa ga prof. Jana Kunčič. Vzporedno z angleščino bo potekal začetni tečaj nemškega jezika, v katerega bo vključenih 12 sodelavcev. Tečaj bo vodila prof. Milica Tancar.

Preko Srednje šole Jesenice bo konec septembra organiziran tečaj za voznike viličarjev in žerjavovodje. Prijave se še zbirajo na kadrovskem sektorju. Viličarski tečaj traja 60 ur, žerjavovodski pa 150 ur, od tega teoretični del 70 ur, praktični pa 80 ur.

Poleg naštetih tečajev se zaposleni udeležujejo tudi raznih seminarjev, posvetovanj, konferenc in simpozijev, ki so organizirani izven Acronija. To so predvsem enodnevni seminarji, ki jih organizirajo razne izobraževalne institucije: SIQ, Odin, Aktuar, GZS, IS Miklošič, ISI, Agencija POTI ter druge.

Vlaganje v znanje je pomembno za nas vse. Zavedati se moramo, da na usposabljanjih in izobraževanjih lahko spoznamo nove prijeme in orodja, dobimo nove ideje, ki so nam v pomoč pri delu samo, če jih dejansko začnemo uporabljati. Odločitev o tem pa je samo naša. Povezana je z našim odnosom do lastnega razvoja in z odnosom do podjetja, ki nam je izobraževanje omogočilo.

Maja Smolej

IZOBRAŽEVANJE OB DELU SO ZAKLJUČILI

SEFIRA PEHADŽIČ

je pridobila poklic komercialistka

Prodaja

**UROŠ NOVAK
BRANE ČIMŽAR
ŽIVKO ŠUČUR**

so pridobili poklic strojni mehanik

**PC VP - Jeklarna
PC Hladna predelava
PC Hladna predelava**

SUZANA IMŠIROVIČ

je pridobila poklic trgovka

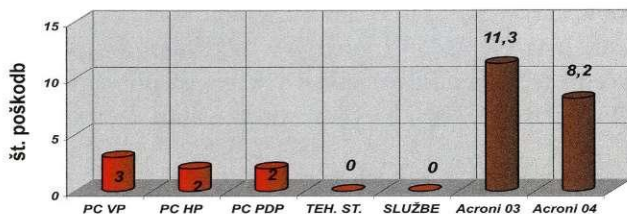
Kadrovski sektor

Iskrene čestitke!

GIBANJE POŠKODB PRI DELU

V mesecu avgustu 2004 se je pripetilo 7 poškodb pri delu. Poškodovani so bili zaradi posledic teh poškodb in posledic poškodb v preteklosti odsotni z dela 318 delovnih dni, to je dobrih 45 delovnih dni na poškodbo.

ŠTEVILO POŠKODB PO ENOTAH

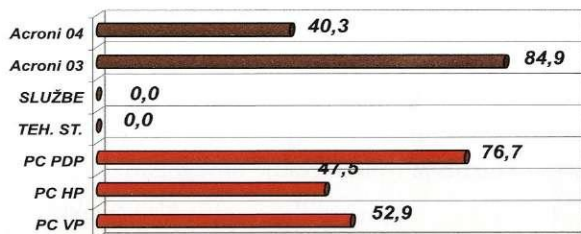

op. število v stolpcih Acroni pomnoži z 10

V mesecu avgustu 2004 se je pripetilo 8 poškodb pri delu manj v primerjavi z avgustom 2003. Trend padanja št. poškodb v Acroniju se tako nadaljuje.

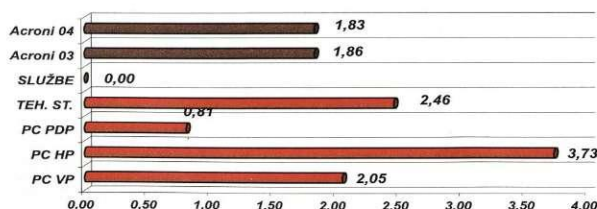
mesec	PCVP	PC HP	PC PDP	TEH.ST.	SLUŽBE
Junij 2003	9	3	2	0	1
Junij 2004	3	2	2	0	0

POGOSTOST-F2
(število poškodb/milijon proizvodnih ur)

Pogostost na ravni Acronija je v primerjavi z avgustom 2003 nižja. V tekočem mesecu pa je največja v PC Predelava debele pločevine, sledi ji PC Hladna predelava. V Tehničnih storitvah in službah ni bilo poškodb.

RESNOST POŠKODB-G1
(izgubljenih. dni /1000 proizvodnih dni)

Največja resnost poškodb je bila v PC Hladna predelava, nato v tehničnih storitvah, PC Vroča predelava ter PC Predelava debele pločevine.

Franc Pintar

NI MI VSEENO!

Zlorabljanje bolniške odsotnosti

Čas dopustov se počasi izteka. Kot že vsa leta prej smo bili zopet priča nenadnim izbruhom raznih bolezni, obolenj... Zanimivo je to, da se bolezenski znaki pokažejo večinoma pri enih in istih ljudeh, mogoče s kakšnim časovnim zamikom in kakšno drugačno diagnozo, vendar vzorec se ponavlja. Velik del teh grešnikov je letni dopust že porabil dosti prej, preden se je v naravi pošteno ogrelo. Vendar tudi oni morajo na pošteno zaslužni oddih. Rešitev je preprosta, obiščeš svojega zdravnika in že je tu deset dni počitnic, po potrebi pa zadevo še malo podaljšamo. Vsekakor pa se bo že našel nekdo, ki bo na delovnem mestu zapolnil že tako zdesetkano izmeno. Pa kaj potem, če nekdo zaradi tega ne bo mogel na dopust. Bodo že "ta višji" to uredili, saj so za to plačani. Zdaj pa resno vprašanje. Ali je kdo v našem Acroniju kdaj izračunal, koliko nas letno stanejo neupravičene bolniške. Mislim, da je težava precej pereča in da si mora vodstvo nehati zatiskati oči in končno narediti red. Strošek za neodvisnega kontrolorja bi bil malenkosten v primerjavi s končnim učinkom na koncu leta, verjemite gospoda. Prosil bi za resen odgovor in za kakšno konkretno rešitev, samo ne govoriti o nekih internih kontrolah na domu. V Acroniju se skoraj vsi poznamo in nihče se noče nikomur zameriti, mar ne?

Lep pozdrav

PS: Podpisal se seveda nisem; upam, da je jasno, zakaj.

Kategorija zaposlenih, ki ste se je dotaknili je resen problem pri organizaciji dela, predvsem zato, ker odsotnosti zaradi bolezni ni mogoče predvideti v naprej. V primeru suma izkoriščanja bolniške odsotnosti smo že v preteklosti opozarjali zdravnike na posamične primere, na katere smo bili opozorjeni iz delovne sredine, in izvajali laično kontrolo, vendar vsi ti ukrepi ne dajejo pravih rezultatov, saj po mnenju zdravnikov neupravičenih bolniških ni.

Strinjam se, da je bolniška odsotnost tudi strošek. Vsako bolovanje do 30 dni je v breme delodajalca. Dne 31.8.2004 je bilo v družbi zaposlenih 1340 delavcev. Če vsak zaposleni v omenjenem mesecu opravi 176 ur in je bila bolniška odsotnost do 30 dni 2,85% pomeni 6841 izgubljenih ur. Poleg tega je bilo na daljšem bolovanju še 3,36% delavcev, kar je dodatnih 8078 ur. Skupno je to 14919 ur.

Vodja kadrovske službe
Damjana Dolinar

Nagrade za prisotnost

Sprašujem se, kakšen je kriterij oz. kdo odloča o dodatku za prisotnost? Saj smo nekateri dobili le 5.000 SIT namesto 10.000 SIT, čeprav delamo v sistemu 12/24!

Na osnovi sklepa posloводства z dne 15.3. 2004 je bila uvedena stimulacija za prisotnost na delu v višini 10 000 SIT za delavce v proizvodnji in 5000 SIT za delavce v režiji. Na kadrovske službi smo pripravili spiske zaposlenih in skupno z vodstvi obratov in služb opredelili katera delovna mesta so proizvodna in katera režijska, na kar pa sistem dela ni imel vpliva.

Vodja kadrovske službe
Damjana Dolinar

Iskalnik in forum na intranetu

1. Na osnovni strani INTRANETA manjka iskalnik (lažje in predvsem hitreje iskanje raznih informacij).
2. Zelo koristen bi bil tudi "FORUM" z različnimi temami, kjer bi se izmenjevale izkušnje, oz. bi se postavljala razna vprašanja, na katera bi lahko odgovoril vsak, ki bi poznal odgovor.

Toliko zaenkrat.

Lep pozdrav!

Jeraj Zmago, Logistika HVB

V bližnji prihodnosti bomo posodobili spletne strani Acronija – projekt je že v teku. Temu bo sledila posodobitev intraneta. V novem internetu in intranetu sta poleg drugih orodij predvidena tudi aktivni iskalnik in forum.

Nataša Karo

Obračun plač po novem

Ker skrinjica za mnenja na intranetu žal še ne deluje (vsaj na tem računalniku ne), sem primoran uporabiti pošto. Na Vas se obračam z naslednjim mnenjem:

Kljub nekaterim razlagam, da je obračun plač po novem sistemu dober, se s tem nikakor ne morem sprijazniti. Kajti gre za to, da se po mojem mnenju urna postavka ne more spreminjati iz meseca v mesec, ker smo tako manj plačani kot do sedaj - naše delo se je razvrednotilo. V povprečju bomo s tem načinom obračuna preko celega leta oškodovani za približno 30.000,00 SIT. Kajti vedeti moramo, da se z različnim vrednotenjem ure zmanjša (nekajkrat tudi poveča) tudi vrednost vseh dodatkov (nočni,

popoldanski, nedeljski ...), kot tudi vrednost nadur. Ali lahko potem takem delavci zahtevamo izplačilo nadur le v tistih mesecih, ko je urna postavka najvišja? Verjetno ne! Edino prav je, da je urna postavka fiksna in ne izhodiščna plača, kot je to v tem novem primeru!

Lep pozdrav!

Damir Bakonić

V kolektivni pogodbi je dogovorjena višina osnovne plače za 40-urni delavni teden.

Letna delovna obveznost pri 40-urnem delavniku, kot ga predpisuje KP, je 2088 ur. Po starem načinu smo imeli te ure enakomerno razdeljene po mesecih (174 ur), ne glede na dejanski mesečni fond, in je bila urna postavka vsak mesec enaka.

Zaradi zahteve ZZS glede povračila stroškov delodajalcu za bolovanje nad 30 dni se dninski listi od meseca maja dalje ne zaključujejo več na 174 ur, temveč glede na dejansko opravljene ure v tekočem mesecu ob upoštevanju 40-urnega rednega delovnega tedna. To pa pomeni, da osnovna mesečna plača ostaja enaka, mesečni fond ur pa se spreminja in s tem posledično tudi višina urne postavke.

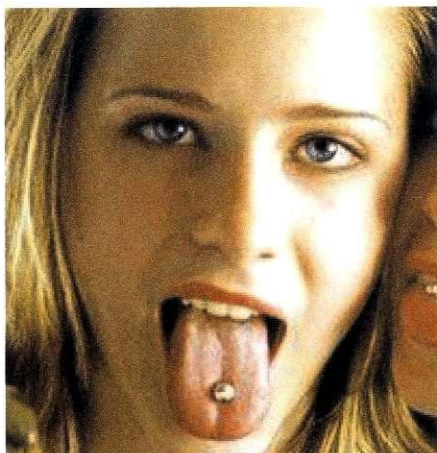
Za nekaj delavcev je bil na zahtevo sindikatov pripravljen izračun razlik po starem in novem sistemu (med drugim tudi za delavca, ki je prispeval vprašanje v skrinjico). Ob tem je bilo ugotovljeno, da so razlike minimalne, ker je v mesecu z manjšim fondom ur delovnih ur manj, urna postavka pa je večja, pri večjem fondu pa je stvar obrnjena. Otežkočen dodatek pa je pri večjem fondu ur, ko je urna postavka nižja, večji na uro (po KP dodatek na vplive okolja na uro dela ne sme biti nižji od 0,1% izhodiščne plače I. TR). Vse to povzroči, da so razlike majhne in še te se v letu izravnavajo, ker je letni fond pri starem in novem sistemu enak.

Erika Repovž

Kajenje na delovnem mestu

Pohvalil bi anganžiranost vodilnih v PC VP pri namestitvi znakov in obvestil za prepoved kajenja (končno). Vendar bi hkrati opomnil na dejstvo, da so kljub prepovedi delovodje tisti, ki se največkrat omenjene prepovedi ne držijo. Kakor mi je poznano, so delovodje predstavniki delodajalca in bi morali oni biti tisti, ki naj bi prvi zagotovili izvajanje določil zakona, ne pa da vlečejo z negativnim zgledom. Kako je s to problematiko v ostalih enotah Acronija?

Damir Bakonić

PIERCING ALI NE PIERCING

V današnjem času eksperimentiranja z umetnostjo telesa je videti, kot da sploh ne obstaja vprašanje "piercing ali ne piercing", temveč samo, kje ga imeti in kolikokrat. Zlasti mlajša populacija je izredno navdušena in le "staromodni starši" ne dovolijo luknjanja nosov, jezikov, ustnic, obrvi, ušes ...

Izbira materiala za telesni nakit je eden od faktorjev, ki vplivajo na uspešno in varno uživanje piercinga.

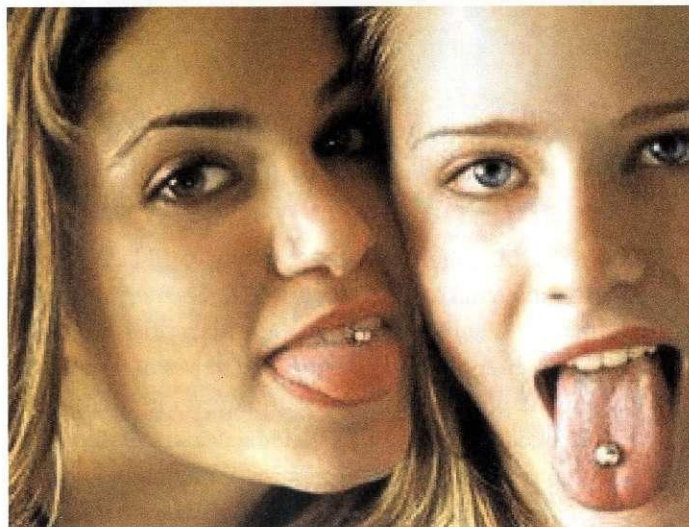
Na voljo je cela vrsta hipoalergičnih materialov, ki se uporabljajo za telesni nakit, in vključujejo titan, niobij, 14 ali 18 karatno zlato. Največ pa se uporablja nerjavno jeklo vrste 316L, ki je narejeno po posebnem postopku in se uporablja tudi za tako imenovane implantate (umetni kolki, kolenski sklepi, vijaki, ploščice, žica). Prednosti te vrste jekla so dober estetski videz, preprosta obdelava in uveljavljen material za kirurške vsadke.

Kljub temu, da obstajajo standardi za materiale, ki se uporabljajo pri kirurških vsaditvah, pa materialov za piercing ne zajema nobeden od mednarodnih standardov. Dejansko na tem področju vlada še kar precejšnja zmeda, saj je od izbire materialov lahko odvisno tudi naše zdravje.

Hkrati z naraščanjem popularnosti telesnega nakita, v zadnjih letih narašča tudi število ljudi, ki trpijo zaradi alergije na nikelj. Vzrok temu je v večini primerov cenen modni nakit, ki vsebuje velik delež niklja, ki ni tako močno vezan, kot na primer v nerjavnih jeklih, zato ob stiku s tekočino (sveža rana, potenje) prihaja do sproščanja niklja. Ko postanemo preobčutljivi na nikelj, se v določenem času razvije alergija na nikelj, ki se v večini primerov kaže kot kožni dermatitis (na sliki zgoraj).

Prav zato je pomembno, da se pozanimamo o vrsti materiala in za prvi par uhanov ali drugega nakita izberemo nerjavno jeklo ali visoko kakovostno 18 karatno zlato, ki ga nosimo, dokler se koža popolnoma ne zaceli. S temi previdnostnimi ukrepi zmanjšujemo tveganje za razvoj alergije na nikelj v prihodnosti.

Alenka Kosmač

I 00 LET TELOVADBE NA JESENICAH – JUBILEJU OB ROB

O telovadbi na Jesenicah je bilo prelitega veliko črnila in izrečeno mnogo besed zlasti ob jubilejih in pomembnejših tekmovanjih. Že pred 50 leti je avtor prispevka v *Železarju* orisal pestro zgodovino prvega telovadnega društva »Sokol« od ustanovitve 10. oktobra 1904 do prenehanja delovanja leta 1941 in medvojnih ter prvih povojnih letih njegovih naslednikov.

Vendar pa v tem članku ne bom govoril o samem telovadnem društvu od ustanovitve do danes – za to so poklicani boljši poznavalci, pač pa bi na kratko osvetlil fenomen sokolskega gibanja, ki je v skoraj 80 letih svojega poslanstva zajelo dobršen del slovanskega življa in postalo vodilo ter način življenja njegovega številnega članstva in privrženecv.

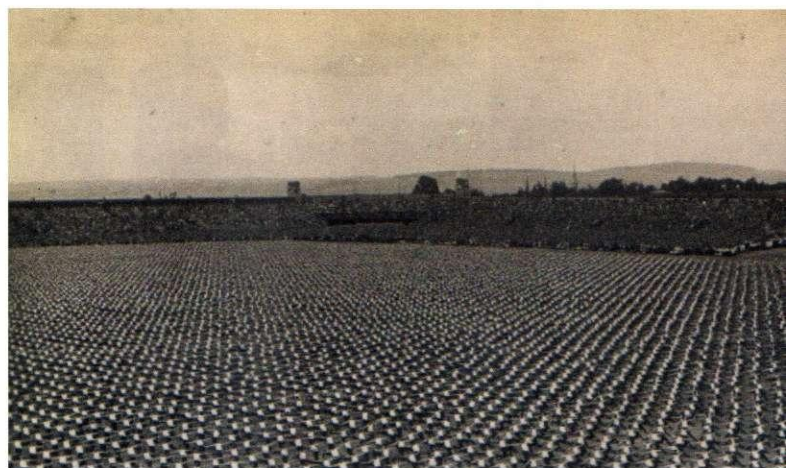
Vrniti se moramo v leto 1862, ko je češki pedagog Miroslav Tyrš (1832 – 1884) predvsem zaradi prebujanja nacionalne zavesti pri slovanskih narodih v Pragi osnoval telovadno organizacijo »Sokol«. Le-ta se je do leta 1889 tako razširila, da je bila ustanovljena Zveza čeških sokolskih društev. Gibanje se je naglo širilo tudi preko meja matične dežele. Slovenci smo v tem pogledu prav malo zaostajali, saj je bilo že leta 1863 v Ljubljani ustanovljeno prvo sokolsko društvo na naših tleh, ki se je takrat imenovalo »Južni Sokol«. To je bila nekakšna protiutež nemškemu »turnerjem«, ki so tedaj že imeli svoje telovadno društvo. Leta 1866 je izšla prva strokovna publikacija o telesni vzgoji (*Nauk o telovadbi*), kjer je pri izdaji sodeloval tudi priznani književnik Fran Levstik. Zaradi preočitnega prebujanja narodne pripadnosti je oblast »Južni Sokol« razpustila, a že naslednje leto so Ljubljanci ustanovili »Telovadno društvo Sokol«, ki je nadaljevalo usmeritve svojega predhodnika.

Leta 1886 je Ljubljana že gostila prvi slovenski vsesokolski zlet in v tistem času so člani naših društev sodelovali tudi na vsesokolskih srečanjih v Pragi (1891, 1895). Množičnost je narekovala tudi organizacijsko nadgradnjo, zato je bila leta 1905 ustanovljena »Slovenska sokolska zveza«, ki je bila leta 1908 med soustanoviteljicami »Slovanske sokolske zveze« v Pragi. Naši sokoli so tako kot samostojna ekipa lahko nastopali na največjih mednarodnih tekmovanjih v Pragi (1907), Luksemburgu (1909), Torinu (1911) in Parizu (1913). Po prvi svetovni vojni so se na zasedanju v Novem Sadu (1919) vsi južnoslovanski sokoli združili v »Sokolsko zvezo SHS« s sedežem v Ljubljani, ki je imela 254 društev z okoli 40.000 člani. Leta 1920 se je organizacija

preimenovala v »Jugoslovansko sokolsko zvezo«, po uvedbi diktature leta 1929 pa je bilo z »Zakonom o ustanavljanju sokolskih društev Kraljevine Jugoslavije« podržavljeno tako sokolsko gibanje kot tudi premoženje organizacije.

Za obdobje med obema vojnama, posebno pa po letu 1929, so med drugim značilna številna trenja in boji za nadvlado med Sokolom, Jugoslovanskim olimpijskim odborom, Zvezo športnih zvez, pristojnim ministrstvom in takrat najmočnejšo športno organizacijo Nogometno zvezo Jugoslavije. Kmalu po 6. aprilu 1941 je »Sokol« prenehal delovati.

Velja omeniti, da se je sistematično delo v sokolskih društvih razvilo posebno v času Viktorja Murnika (1874 – 1964), sokolskega telovadca in strokovnjaka, ki je uvedel sodobne oblike telesne vzgoje, bil priznan učitelj gimnastike, uspešen mednarodni tekmovalec, vodja in trener olimpijskih reprezentanc Jugoslavije (1924 – 1936), načelnik Jugoslovanske sokolske zveze, pisec številnih strokovnih člankov, urednik časopisov in skladatelj glasbe za izvajanje množičnih telovadnih nastopov.

Več kot 10.000 nastopajočih pred skoraj 300.000 glavo množice gledalcev na velestadionu Strahov v Pragi (1924)

In na koncu še zanimivost: od vsesokolskih zletov, ki so se ga v velikem številu udeleževali tudi Slovenci, je bil najznamenitejši tisti v Pragi ob stoletnici Tyršovega rojstva, kjer je v paradi sodelovalo 60.000 sokolov in je na prireditvenem polju velestadiona Strahov hkrati v enotni vaji nastopilo 17.000 telovadcev, na tribuni pa je našel prostor za dober razgled tudi gledalec z vstopnico št. 300.000.

Zdravko Kovačič

iz mirove popotne torbe

BANGKOK – MESTO ANGELOV

Iz Bangkoka je Miro po sedmih tednih potepanja poletel proti domu. Še prej si je v Mestu angelov ogledal znamenitosti, potem pa jo je mahnil na počitnice 300 km južno od Bangkoka v Tajski zaliv na drugi največji otok Koh Chang, kjer so ga prevzele rajske plaže.

Zakaj Azija znova in znova? Ker začutiš neskončnost, dobiš občutek, da pripadaš večnosti.

Pot me je iz Laosa preko mejnega prehoda Nong Khai in Mostu prijateljstva pripeljala na Tajsko. Po 12-urni vožnji sem prispel v Bangkok. Najprej sem odšel v centralno bolnišnico, oddelek za tujce, na pregled. Pregledali so me trije zdravniki, z vozičkom so me odpeljali na rentgen, kjer so me vsega preslikali. Končna diagnoza: nič zlomljenega, buške in otekline bodo izginile v štirinajstih dneh. Dobil sem tajski zdravstveni

kartonček s številko 59778/46. Za vse storitve in štiri vrste zdravil sem plačal 2.500 tolarjev. Na koncu so me še vpisali v veliko knjigo. V spominu mi je ostalo, da je pod vsakim drugim imenom pisalo »dead« – mrtev. Velika večina jih umre v prometnih nesrečah. Tokrat sem imel res srečo.

Odpravil sem se v Kheo San – popotniško četrt za tujce. Po osmih letih sem spet v tem enajst milijonskem mestu. Bangkok se koplje v soncu in smogu. Policisti z maskami na obrazu usmerjajo nepretrgane kolone avtomobilov, avtobusov in glasnih tuk tukov, ki spretno vijugajo proti zelenemu cilju. Promet v tajski prestolnici te uči prvega potovalnega pravila na Tajskem in nasploh v vsej Aziji – potrpežljivosti. Za naglico in razburjanje ni razloga, kajti nekaj milijonsko mesto se nanju odzove zgolj s posmehom in novim prometnim zastojem v labirintu nikoli spečih ulic. Pogled nanje je vedno navdušujoč.

Bangkok nima mestnega središča, kakršnega iz svojih mest poznamo zahodnjaki. Zdi se, da je vsaka ulica središče dogajanja. Tržnice, številne prodajalne, v katerih dobiš vse in še več, ulične restavracije, v katerih se neprestano cvre in kuha najbrž najboljša hrana na svetu, zaposlijo vsa človekova čutila in ga vedno znova popolnoma prevzamejo.

Kljub dinamičnemu modernemu razvoju je mestu uspelo ohraniti kulturno dediščino na zavidljivi ravni. V soncu bleščeče strehe templjev in vrhovih pagod med modernimi zgradbami dajejo obiskovalcu sliko orientalskega čudeža. Na mnogih mestih je še ohranjen pridihi preteklosti. Zgodaj zjutraj še vedno lahko srečate budistične menihe, ki zbirajo darove ljudi, ob kanalih še vedno živijo ljudje kot pred 100 leti.

Bangkok leži ob reki Chao Phra Ya. Prepreda ga 400 kanalov, zato ga nekateri imenujejo tudi Azijske Benetke. Ustanovil ga je leta 1782 kralj Rama I.. Domačini mu pravijo Krung Thep ali Mesto angelov. Poleg budističnih templjev, ki jih je v Bangkoku več kot 400, so največje znamenitosti:

- z obzidjem obdano kraljevo mesto z nekdanjo kraljevo plačo in več kot 100 različnimi stavbami, ki predstavljajo dvestoletno kraljevo zgodovino in arhitekturno slikovitost;
- tempelj Wat Phra Keo iz 18. stoletja z znamenitim smaragdnom Budom. Je najsvetejši tempelj Tajcev. Kip Bude je bil izdelan v 16. stoletju na severu Tajske. Od tam naj bi bil prenesen v Laos, nato pa spet nazaj na Tajsko. Kralj Rama I. je dal zanj izdelati dve oblačili za toplo in deževno vreme, Rama II. Pa še tretje za hladno vreme. Še danes kralj zamenja oblačilo Budi na začetku vsake sezone;

Ulični utrip.

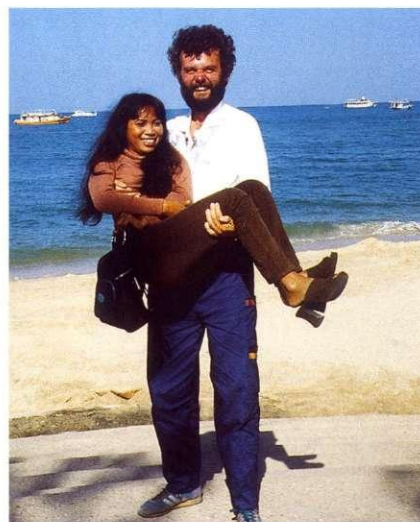
Kraljeva palača.

Tempelj Wat Phra Keo.

Pred vhodom v tempelj.

Na beli peščeni plaži.

- tempelj Trei Mitri, v katerem je shranjen kip Bude, vlit iz pet in pol tone čistega zlata. Nastal je v 13. stoletju;

- Wat Poi, budistični samostan (zgrajen 1781-1801), v katerem je 46 m dolg pozlačen ležec Buda;

- za najbolj markanten simbol Bangkoka pa velja Wat Arun, »tempelj jutranje zarje«. Stoji na desnem bregu reke Chao Praya. Osrednji stolp se vzpenja 104 m visoko in je pokrit s koščki porcelana, ki so ga pripeljali s Kitajske le kot obtežilo.

Poleg templjev so za ogled zanimivi še National Museum, kačje farme, indijska četrt, vožnja z dolgorepimi ladjicami po kanalih reke Chao Praya in še mnoge druge znamenitosti.

Za tiste, ki želijo videti Bangkok iz ptičje perspektive, pa se je najbolje povzpeli na najvišjo zgradbo v mestu, Bayoke-II. Tower. Visok je 343 metrov in simbolizira moderni Bangkok. Razgledna ploščad je v 77. nadstropju. Med nebotičniki pa se vijejo tudi mogočne konstrukcije mestne avtoceste in pa visoka trasa »skytraina«, ki na 24 km dolgi poti drsi skozi mesto.

V okolici Bangkoka lahko obiščete ruševine druge tajske prestolnice, Ayutthaye, plavajočo tržnico Demnern Saduak, krokodiljo farmo, Dream World, vrt vrtnic in Kenchanburi.

Tajci so poznani po odličnih kopijah izdelkov znanih proizvajalcev. Nekateri so izdelani tako dobro, da bi lahko presegli ceno originala. Za 100 dolarjev ti v enem dnevu iz svile izdelajo obleko, srajco, kravato in še pižamo. Zelo poznani so poceni ponaredki znanih ur Rolex. Poznane so tudi draguljarne, v katerih imajo prav in samo danes posebno izbiro. Kako je s tem, zgovorno pričajo opozorilni napisi v agencijah. Ne verjemite nikomur, ki menda prav vas izbere za prav posebno ugodno priložnost. Čeprav je past tako očitna, jih veliko nasede, kajti Tajska je v vseh pogledih pravi nakupovalni raj.

In tako se po nekaj tednih naporov prileže še kakšen teden počitka, zato se odpravim 300 km južno od

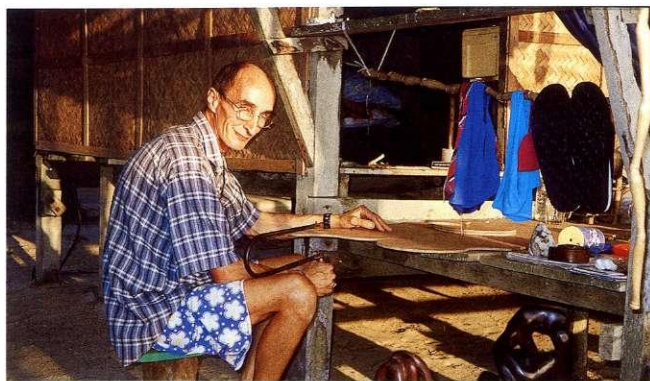
Bangkoka v Tajski zaliv na drugi največji otok Koh Chang.

Koh Chang – Otok slonov

36 km dolg in 15 km širok otok, skoraj 800 metrov visoke gore, temno zelena džungla ter slapovi z mnogovrstnim živalstvom, začarane lagune, prekrasne plaže in okoli petdeset manjših otokov naokoli. Do sredine osemdesetih let je bil še v rokah vojske, tihotapcev in piratov. Ime je dobil po obliki gora. Od kar so ga povezali s celino še z elektriko in trajekti, zgradili krožno cesto, ki povezuje večino plaž, je turistični razvoj vse hitrejši. Naselbine bungalovov vseh kategorij so zrasle na najlepših plažah, kot na primer živahni Hat Ali Khao (Bela peščena plaža) na štiri kilometre dolgi Klong

Koh Chang - raj na zemlji.

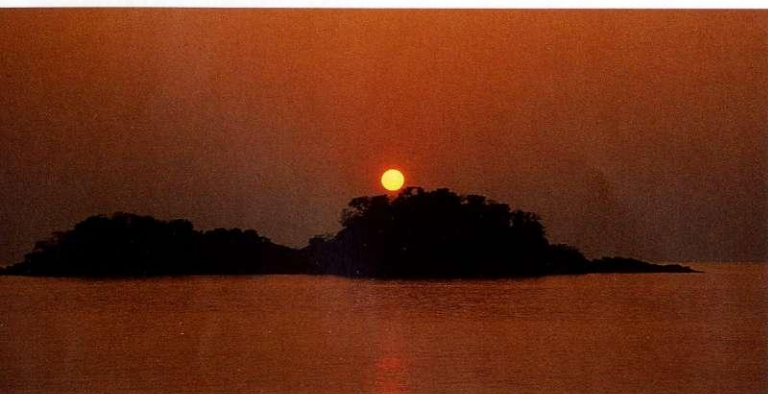

Prijatelj Ton.

Plao Beach ali pa v idiličnem zalivu Kai Bae. Zanimivo je, da nova naselja niso pregnala prvih tamkajšnjih turistov, ki so odkrili otok. Je tudi glavni otok narodnega parka Koh Chang Marine National parks in daje zatočišče opicam, jelenjadi, kačam, preko 60 različnim ptičjim vrstam in celo Koh Chanški žabi Rama Koh Chang, ki jo najdemo le tu.

Po šesturni vožnji z avtobusom in enourno vožnjo z ladjo sem prispel na otok. Namestil sem se na beli plaži. Za 1000 tolarjev sem najel hiško le streljaj od morja. V njej je bila le široka postelja, mreža proti komarjem in žarnica za razsvetljavo. Že prvi dan sem se seznanil s sosedom Nizozemcem, ki že devet let živi na tem otoku in je poročen z domačinko. Pustil je dobro plačano službo pri Shellu in sedaj v miru živi v hiški pod široko palmo. Podnevi izrezlja kakšen lopar za tenis, ki ga proda mimoidočim turistom. Proda tudi kakšno staro knjigo ali pa revijo, katero mu pustijo turisti. Zdaj je bolj srečen kot prej, saj živi zelo umirjeno, brez stresov. Povedal mi je, da so bili še pred dvema letoma na tem mestu le bungalovi in lesene hiške, zadnje čase pa so začeli zidati tudi hotele. Največ turistov je iz Skandinavije, ki oživijo predvsem zvečer in ponoči po popitih neizmernih količinah piva.

Dnevi so hitro minevali. Na otoku sem dočkal tudi božič. Zanimivo, pri +30°C. Božiček se je pripeljal na motorju in otrokom delil bonbone. V spominu mi je ostala božična večerja v bungalovski restavraciji, sestavljena iz 25 jedi ter božičnega pudinga za desert.

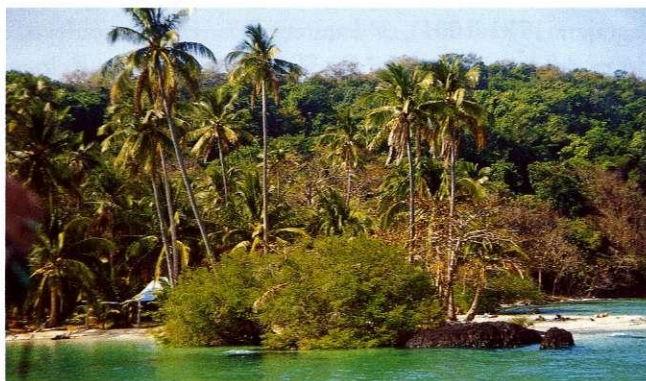

Na sveti večer.

Nisem se je udeležil. Ostal sem zvest ribjim specialitetam v bližnji restavraciji.

S čolnom sem obiskal še bližnji otok Koh Mak, ki ima obliko deteljice in je vulkanskega izvora. Ponuja prijeten mir v plitvih zalivih z belimi peščenimi plažami. Okoli 400 prebivalcev živi v stavbah na kolih. Preživljajo se z izkoriščanjem kavčukovcev in palm, ki prekrivajo skoraj celoten otok. Nabrane kokosove orehe na celini predelujejo v milo in jedilno olje. Na zahodu otoka se dviguje pogorje z dvema vrhovoma. Pod severnim vrhom leži otoček Koh Kham, ki je v zasebni posesti. Do njega je mogoče priti ob močni oseki kar po pesku. Samotni Koh Mak velja za potapljaški paradiž. Okoli čudovitega koralnega grebena se podijo barakude, delfini, mali morski psi in želve.

Dnevno sem si privoščil tudi masažo, ki je bila zelo poceni. Kljub vsemu lepemu je bilo treba po devetih dneh zapustiti rajske peščene plaže, toplo tropsko morje in blag osvežilen vetrc, ki je rahlo upogibal krošnje palm,

Otok Koh Mak.

ter se po sedmih tednih pripraviti za povratek domov. In za konec še, zakaj Azija znova in znova. Prepričan sem, da moraš v življenju spoznati in razumeti tudi druge kulture in druge civilizacije, kajti Evropa je veliko izgubila. Perspektiva našega življenja je v vzhodnjaških kulturah. Imam prijatelje, ki nočejo živeti nikjer drugje kot v Aziji. Z našimi občutji se tega ne da razložiti, vendar, ko si tam, začutiš bistvo - za kaj gre. Svet se ti kar na lepem zdi veliko večji, Evropa je tako daleč, nič ne pomeni, tuja je in mrtva. Vidiš tamkajšnje ljudi. Vidiš, kako se znajo bojevati za življenje, kako so odporni in imajo urejene primarne življenjske stvari. Ugotoviš, da bodo oni preživeli, mi pa na žalost ne, če se ne bomo spremenili. Ko se vrneš, se ti zdijo stvari, povezane s standardom, veliko manj pomembne, začutiš neskončnost, dobiš občutek, da pripadaš večnosti. Vse je bolj razumljivo, ker te vzhodnjaški način življenja sili k razmišljanju, k večji potrpežljivosti in vdanosti v življenje. Začneš se predajati in to se mi zdi zelo prav in zelo pomembno.

Miro Koder

železarji NA OLŠEVI

Olševa je gora, ki vzbuja občutje skrivnosti zaradi svojih strmin, ki jih stražijo skalni stolpiči. To pa seveda ni njen edini adut. V sebi skriva še izjemno zanimivost, veliko jamo Potočko zijalko, ki ima s svojo mistiko in zgodbami o pračloveku in jamskemu medvedu še posebno privlačno moč.

Naravno okno.

V soboto, 21. avgusta, je bila Olševa cilj slovenskih železarjev. Pohod je bil izveden v organizaciji železarjev iz Raven. Zbor pohodnikov je bil v Železni Kapli v Avstriji, od koder smo se podali v dolino Remšenik, ki se zajeda visoko pod Olševo. Naprej nas je vodila pot po cesti, ki pelje k samotni gotski cerkvi sv. Marjete in nato po starem kolovozu navkreber po ozki grapi. V sklepu doline vodi dobro markirana pot naprej

srmo navzgor skozi gozd, nato prečimo grebensko skalovje Olševe in nato po strmih žlebu k Vratom. Na severni strani Olševe prekinja macesnove gozdove razdrapano belo apnenčasto skalovje, ki je marsikje preluknjano kot sir. Narava je tu ustvarila nenavadne oblike, katerih vrhunec je arhitektni čudež Vrata. Tu smo lahko občudovali tri velika naravna okna. Nato smo prestopili na slovensko stran in nadaljevali po stezi do Potočke zijalke, kjer smo imeli tudi počitek in čas za ogled jame. Veličastna kraška jama je dolga 115, široka 20 do 40 in 6 metrov visoka. V njej so našli dragocene izkopanine človeka, koščeno in kremenasto orodje ter jamskega medveda iz stare kamene dobe. V preteklosti je pogosto dajala zavetje pastirjem, ki so nad njo pasli ovce. Potočka zijalka je dobila ime po kmetu Potočniku h čigar posesti je spadal svoj čas ta del gore. Jama pa je do njene slave pripeljal Srečko Brodar, saj je v njej našel 30 do 40 tisoč let stare ostanke živali, zlasti jamskega medveda ter ostanke orodja in orožja ledenodobnega človeka. V jami je bila najdena tudi najstarejša koščena šivanka. Nato smo nadaljevali hojo proti vrhu in v dobri uri osvojili najvišji vrh Govca, višine 1929 m, kjer smo se občasno naužili lepih razgledov na severni del Kamniških Alp, Logarsko dolino, Raduho in Karavanke, saj nam je razgled včasih preprečila megla.

Sama Olševa je izrazit gorski hrbet. Njen greben je dolg 5 km. Večji del je na slovenski strani, le zahodni del imenovan Obel kamen, 1921 m, je na avstrijski strani. Najvišja je srednja vzpetina Govca, na vzhodu pa je 1849 m visoki Gladki vrh. Z vrha Olševe smo nadaljevali pot po stezi v Mrzli dol in po grušču do lovske kočice ter do Kosovih travnikov. Od tam pa po cesti do izvira reke Meže ter po travnikih pod Verdelovo domačijo do bivše vojaške karavle. Pri karavli je bil tudi zaključek pohoda, kjer so nas gostitelji pogostili z enolončnico

in spominskim darilom ob 103. pohodu slovenskih železarjev. Prijetno vzdušje pa je prekinil dež, tako da smo nadaljevali hojo ob reki Meži po dolini Koprivne do cestnega križišča Lipold, kjer so nas čakali avtobusi.

Kljub slabšemu vremenu smo se očarani od lepot Olševe in njenih znamenitosti zadovoljni vračali preko Jezerskega proti domu in si zaželeli nasvidenje na naslednjem železarskem pohodu.

Tone Kelbl

Griben Olševe.

Govca.

Pred Potočko zijalko.

Pot mimo Vrat.

Martin Jeram:
»Po srcu sem še vedno skavt.«

Martin je po poklicu univerzitetni diplomirani inženir metalurgije. Zaposlen je na Raziskovalnem oddelku kot raziskovalec na področju elektropločevin. Njegovo delo je povezano z razvojem, proizvodnjo – predvsem s hladno valjarno in s prodajo. Je nekakšen vmesni člen med prodajo in proizvodnjo. Prodaja ga obvesti s kupčevimi zahtevami, on pa preveri možnosti izdelave želenega izdelka.

V prostem času rad potuje in spoznava tuje kraje in ljudi. Že tretje leto zapored organizira poletni tabor za otroke iz socialno šibkih družin v sodelovanju z Acronijem.

Od kod ideja za organizacijo tabora za socialno šibke otroke?

Prvič je bil tabor za otroke iz socialno šibkih družin na Pokljuki leta 1992. Organizirala ga je študentska organizacija. Takrat sem bil še študent, in ker sem imel izkušnje, ki sem jih pridobil od skavtov, sem pomagal pri sami izvedbi tabora.

Potem se je tabor lokacijsko preselil na morje - v Izolo. Bivali smo v tamkajšnji osnovni šoli. Otroci, ki so prihajali skoraj iz vseh slovenskih občin, je bilo okrog 40. Po nekaj letih je tabor zamrl. Po zaključku študija sem se vrnil v Radovljico. Ob podpori radovljiške socialne službe sem se organizacije tabora za otroke iz tega območja lotil samoiniciativno. In uspelo je. Letos je bil to že tretji tabor.

Odgovornost vodje tabora je zelo velika.

Vsekakor. Otroke odpelješ zdrave od doma in najlepše je, če jih v takšnem stanju pripelješ tudi nazaj. Doslej se nam ni pripetilo še nič hudega. Želim, da bi bilo tudi v prihodnje tako. Kot vodja tabora moram vsak trenutek vedeti kje je kdo. Za varstvo otrok dobro poskrbimo. Vsak vodja v skupini poleg animacije skrbi za tri otroke. Vedno je najtežje na začetku, ker se še ne poznamo. Zato že na zbirnem mestu pred odhodom otrokom razdelimo

enotne majice. Potujemo vedno z vlakom, kjer med vožnjo izkoristimo čas za spoznavanje.

Kako preživite dan v taboru?

Naše vodilo je, da otroke čim bolj zaposlimo z aktivnostmi, ki so zanje zanimive. Od jutra do večera se vedno nekaj dogaja. Vstanemo ob sedmi uri zjutraj, sledi umivanje in telovadba. Potem je zajtrk, po zajtrku pa kopanje do kosila. Po kosilu so delavnice potem pa zopet na plažo. Po večerji sledi večerni program. Naj povem še to, da je tabor v Ankaranu, nastanjeni pa smo v štiriposteljnih bungalovih. Razdelimo se tako, da imajo trije otroci enega voditelja. Vsak otrok ima polni penzion - zajtrk, kosilo in večerjo v tamkajšnji restavraciji.

Tabor traja šest dni, ki pa zelo hitro minejo. Otroci so vedno navdušeni, čeprav opažam, da se generacije otrok zelo spreminjajo.

Mogoče lahko poveš, kaj se dogaja na delavnicah.

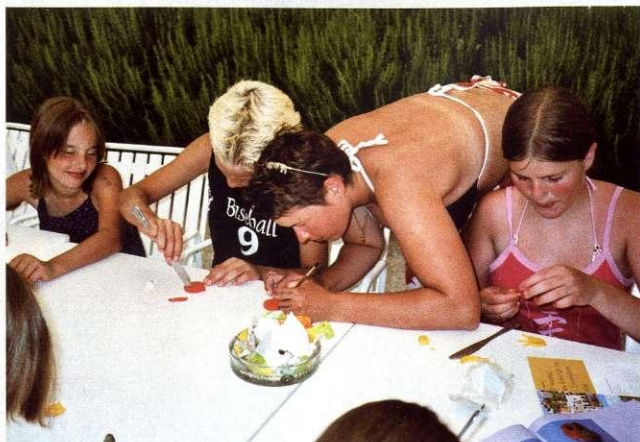
Otroci ustvarjajo izdelke iz gline, barvajo svilene rute, majice, rišejo po asfaltu in podobno. Tudi igramo se. Vse te aktivnosti morajo voditi usposobljeni ljudje, ki znajo ravnati z otroci. Voditelji prihajajo iz vrtcev, šol in podobnih ustanov.

So vodniki za svoje delo plačani?

So, vendar le toliko, da pokrijejo svoj strošek na taboru. Plačani so predvsem zato, da se vsak zaveda svoje odgovornosti. Težko nekomu očitaš, da ne dela dobro, če dela zastonj.

Kako pa pokrijete stroške tabora?

Stroške tabora krije Klub radovljiških študentov. Kar jim uspe dobiti pokroviteljev, je to zanje manjše breme. Moja naloga je le, da organiziram in izpeljem tabor. K sodelovanju sem povabil Acroni, ker sem tukaj zaposlen in ker vem, da so tudi v Acroiju starši, ki so finančno

šibki in bi svojim otrokom radi omogočili letovanje na morju. Kandidate izbere kadrovska služba, ki razpolaga s podatki o socialnem stanju družin.

Kolikim otrokom Acroni omogoči takšno letovanje?
Dosljej je bila ta številka deset.

Prej si omenil, da si bil skavt.

Zdaj nisem več aktiven, bil pa sem približno deset let v stegu Radovljica 1, ki se imenuje Ruševci. Mogoče je ta tabor spomin na kanček tistega, kar sem doživljal takrat sam. Več let sem vodil skupino izvidnikov in vodnic. To so otroci med 4. in 8. razredom. Taborili smo velikokrat ob Kolpi, vendar vsako leto na drugem kraju. Naučili smo se preživeti v naravi. Sami smo postavili šotore, jedilnice iz lesa, kuhali na prirejenih ognjiščih in se imeli lepo.

Mogoče lahko razložiš razliko med skavti in taborniki.

Glavno pri obeh je, da se naučijo preživeti v naravi.

Razlike skoraj ni. Skavti so katoliške vere in imajo svojega duhovnega vodjo. V svoji skupini sem imel skavtinjo, ki ni imela nobenih zakramentov. Sprejmeš pač človeka kakršen je. Pomembno se mi zdi, da je človek pripravljen sprejeti tisto kar mu nudiš.

Je tabor tudi tvoj dopust ali si ga drugače organiziraš?

Za poletni tabor ne porabim veliko dopusta. Ostalega izkoristim za potovanja po tujih deželah. Ponavadi si organiziram popotovanje sam, saj sem skavt. Agencije mi uredijo le najnujnejše, kot npr. letalsko karto. Letos sem se odpravil s prijateljico in prijateljem v Namibijo. Namibija je najmlajša afriška neodvisna država, saj je šele od leta 1990 dobila svojo neodvisnost. Po prihodu v državo smo najeli avto in se sami podali raziskovat

deželo, ki je 40 krat večja kot Slovenija. Večino noči smo prespali v kampih. Obiskali smo njihov največji nacionalni park Etosha, kjer smo preživeli štiridnevni safari. V parku smo se srečali s številnimi živalskimi vrstami (zebrami, gnuji, sloni, levi...). Zanimiva je tudi obala, kjer si lahko ogledaš množico pelikanov, flamingov, delfinov, tjulnov. Velik del države je puščavnat. Za državo Namibijo je še zlasti pomembna puščava Namib, saj je po njej dobila tudi ime. Država je zelo raznolika, saj spoznaš življenje domačinov, ki živijo v kolibah, večja mesta pa so zelo podobna evropskim. Najbolj se to opazi na obali, kjer živi ogromno Nemcev - država je bila do leta 1916 nemška kolonija. Po tem letu pa je prišla pod južnoafriško oblast pod katero je bila do leta 1990.

Država je zelo zanimiva in jo toplo priporočam vsem tistim, ki radi potujejo. Naj omenim v zanimivost tudi to, da je trgovski mogotec Interspar že razprt po celi državi. V trgovinah lahko kupiš vse, tako da tudi najbolj izbirčni nimajo težav. Rad pa bi opozoril na to, da so življenjski stroški enaki našim v Sloveniji.

Kaj naj rečeva za zaključek? Starši, le brez skrbi. Za otroke je zelo dobro poskrbljeno v vseh pogledih.

L.M., fotografije: M. Jeram

Praznik krajevne skupnosti Javornik – Koroška Bela v sliki in besedi

V Parku talcev na Koroški Beli je zadonela pesem iz inštrumentov Pihalnega orkestra Jesenice – Kranjska Gora.

Učenci Osnovne šole Koroška Bela so z recitalom počastili spomin na ustreljene talce.

V razstavnem prostoru Viktorja Gregorčiča je slikar Marjan Židanek razstavljal dela, ki jih je narisal prav za ta praznik. Ob odprtju razstave je zapel trio Prima Vista (foto desno spodaj).

V prostorih Kulturnega doma na Koroški Beli je postavila na ogled svoja dela slikarka Marija Malenšek.

Gasilci PGD Javorniški Rovt so ob tej priložnosti prevzeli v uporabo novo motorno brizgalno, ki jo je »požegnal« gospod župnik iz Koroške Bele ter jim zaželel vse najlepše in čim manj ognja.

Balinarski turnir na Kresu je postal že tradicionalen. Tokrat je zmago slavila domača ekipa Kres I..

Veliko krajanov starih 80 in več let se je zbralo na vsakoletnem srečanju, kjer so jim veselo zaplesali in zapeli folkloristi.

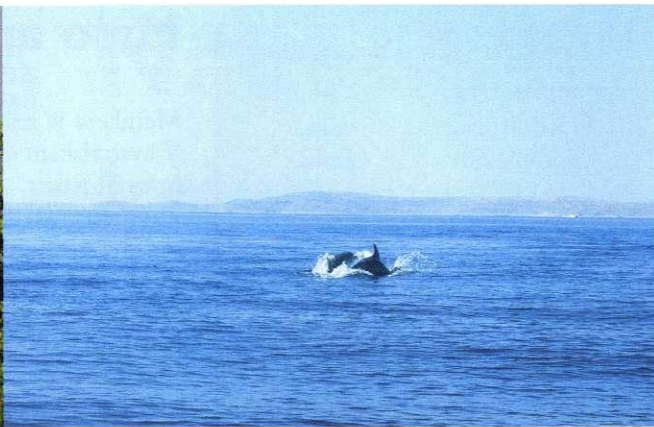
Predavanja o razvoju obrti in podjetništva ter trgovsko gostinske dejavnosti v krajevni skupnosti se je udeležilo veliko število krajanov, ki so z zanimanjem prisluhnili predavatelju Jožu Vindišarju.

Besedilo in fotografije Branka Doberšek

Branka

Nuša

Jani

Natečaj za fotografijo poletja

Poslali ste nam kar lepo število izvrstnih fotografij, zato smo se odločili, da izberemo najboljše ter jih razstavimo v našem razstavnem prostoru. Pod strokovnim vodstvom našega sodelavca in priznanega fotografa Janija Novaka smo jih skrbno pregledali ter izbrali 20. Fotografije v velikosti 20 x 30 cm nam bodo izdelali v fotografskem studiu, avtorji pa jih bodo v spomin za sodelovanje na natečaju prejeli po zaključku razstave.

FOTOGRAFIJE SO NAM POSLALI:

Stane Jakelj, Marjan Čadež, Jani Novak, Nuša Komic, Slavica Indžič in Branka Modic Šmit (vsi iz Acronija) ter Tanja Šabič.

Vabljeni na ogled razstave!

Uredništvo

Slavica

Stane

Marjan

Ha, zdaj se nam je že shladilo,
spomin so vroči dnevi in kopalka,
še kaj drugega se bo zgodilo,
si kupil nove bom vezalke.

Nočem se pritoževati – resno!
Od stroškov še za čevlje ne ostane,
s plačo gre vse bolj na têsno,
nabrskam le še za banane.

Vem, banane jedó tisti na drevesih,
ki ni jim mar račun od banke,
nekoč vsi bomo v Nebesih,
če volili bomo prave stranke.

Ja, volitve – prava mora.
Se mi obrača od vseh agitacij.
Kdo nič ne sme in kdo kaj mora!
Sem zbehan od vseh situacij.

Se poraja mi (zgolj primerjava)
V bivši Jugi prvak je le »majmun«.
Našim prvakom pa – vsa čast in slava!
A kdo vodil nas bo, primojdun?

Lepo vas prosim, oprostite!
Tuj jezik znam, sem poliglot.
Če peli boste mi levite,
še to znanje vržem tja za plot.

Znanje naša je bodočnost,
še proizvodnjo gor drži.
In pomembna je odločnost,
a manjka takšnih nam ljudi.

»Smo vsi že stari«, govorijo.
Še jaz nekako nisem mlad.
Prav kot jaz si vsi želijo,
v »penzijo« bi vsakdo rad.

Delo pa vseprek priganja.
doma, v službi in še kje,
telo pa resno mi naznanja,
tako nikakor več ne gre.

Mi škriplje v sklepih, hrbtenici,
mišice so čisto preč,
praznina mi zveni v betici.
Žal mi je. Ne grem se več!

Sem Gorenjec, še ne dam se.
Sem trmast kot sosedov vol.
Bom naredil še kaj zase.
Morda odšel bom gor na Stol.

Boter Špik

Malo angleščine!

Menda se je res zgodilo...

V avstralskem kvizu sta si pred zadnjim vprašanjem stala nasproti župnik in ovčji pastir.

Zadnje vprašanje pa je bilo: ali uspete v petih minutah sestaviti kitico, ki se rima na Timbuktu?

Po petih minutah je najprej nastopil župnik:

"I was a father all my life,
I had no children, had no wife,
I read the bible through and through
on my way to Timbuktu..."

Publika je bila navdušena, župnika so že skoraj okronali za zmagovalca, ko je na oder stopil se ovčji pastir:

"When Tim and I to Brisbane went,
we met three ladies cheap to rent.
They were three and we were two,
so I booked one and Tim booked two ..."

Špikovi prebliski

Bolje je biti zamerljiv kot zmerljiv, še slabše pa zmerjan.

Včasih so nam peli partizanske, potem domoljubne, zdaj nam pojejo levite.

Sladka kava je zanič, sladke besede še bolj.

Nisem tako nesramen, da bi nekomu očital nesramnost.

Imam pa že raje sramne uši kot nesramne ljudi.

Mnogi so tako zagledani v lastno podobo, da jim še ogledalo narobe kaže.

Mene bo kresnila srčna kap. Možganska nima pogojev.

Resnica je iz vsakega zornega kota drugačna.

Cepci velikokrat mlatijo prazno slamo.

Zaradi satire me še nihče ni na gobec. Bojim se, da me bodo brcnili v rit ...

Ker si ne morem kupiti lepote, kupim pač kaj drugega.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Pravilna rešitev se glasi:

**ČE POMOČIŠ PRST V MORJE,
IMAŠ ZVEZO Z VSEM SVETOM.**

Žreb je izbral:

1. nagrada: 10.000 sit

ZUPANČIČ RASTO, Blejska Dobrava

2. nagrada: 8.000 sit

BLAGOJEVIČ MILAN, PC Hladna Predelava

3. nagrada: 5.000 sit

TODOROVIČ BOJAN, Svetinova 18, Jesenice

4. nagrada: 4.000 sit

KOCIJANČIČ PRIMOŽ, c. Revolucije 10, Jesenice

5. nagrada: 3.000 sit

ŠERIFOVIČ MEHDINA, Hrušica 58E, Hrušica

Nagrade boste prejeli na blagajni Acroni. Odprta je vsak dan od 8.00 do 10.00 ure. S seboj imejte osebni dokument in davčno številko.

Nagradna križanka

Tokrat nagrade poklanja podjetje 3BM Jesenice. Kaj vse nudijo po ugodnih cenah je razvidno iz oglasa. In še spisek nagrad:

3. nagrada: igralna ploščica Genius,

2. nagrada: brezžična miška Genius,

1. nagrada: vrednostni bon za eno uro popravila računalnika, tiskalnika ali monitorja.

Tako kot običajno nam pošljite rešitve do 10. oktobra 2004 po interni pošti na Uredništvo Novic ali pa na naslov SŽ ACRONI, d.o.o, C. B. Kidriča 44, 4270 Jesenice. Na ovojnico pripišite "NAGRADNA KRIŽANKA". Zaposleni v Acroniju lahko rešitve oddate tudi v mnenjske skrinjice - brez ovojnic.

Pri žrebanju bomo posamezniku upoštevali samo eno rešitev.

PCX računalniki

in druga oprema na
6, 12 in 24 položnic

Osebni računalnik Pentium Celeron 2,4 GHz,
256 MB RAM, trdi disk 40 GB, CD-RW,
mrežna in zvočna kartica, miška, tipkovnica

Priporočamo še nakup Windows XP Home.

Velika izbira druge računalniške opreme!

cena z DDV samo
79.990 SIT
monitor Samsung 17"

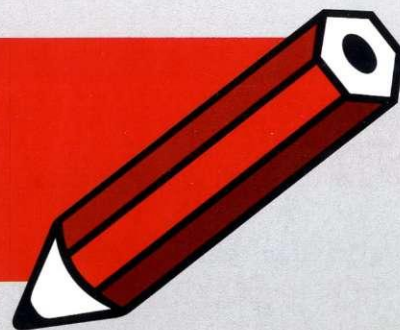
32.890 SIT
tiskalnik Epson C43
13.990 SIT

3BM
d.o.o.
Jesenice

elektronika in mikroračunalniki

Cesta železarjev 7a, Jesenice, tel. 58-36-444, www.3bm.si

NAGRADNA KRIŽANKA

AVTOR: DRAGO RONNER	PREBIVALKA OBČINE	OTROK, KI SE KREMŽI	NAŠA NAJDALJŠA REKA	GRŠKA BOGINJA NESREČE	TEPČEK	DERIVATI AMONIAKA	KRAJŠA SKLADBA ZA KLAVIR	ARENDA JE NAJETO ZEMLJIŠČE	SRBSKI PISATELJ MATAVULJ	AMERIŠKA ZVEZNA DRŽAVA	PREDEL BUDIMPEŠTE	SKRAJŠANO SRBSKO MOŠKO IME	ARETE JE KREPOST	MAJHNO STOPALO	KOSTNI LOK NAD OČESOM	ZIMZELEN SREDO- ZEMSKI GRM
SOL ŠČAVNE KISLINE								LAHEN VETER KARCINOM					AMERIŠKI REŽISER PECKINPAH			
MORILEC BRATA													3 HROŠČ V MOKI			
ZAČETEK PREGOVORA																
JAPONSKA NABIRALKA BISEROV				ENAKO- PRAVNOST IGRALKA BERGER								PREDSTOJ. SAMOSTANA SMUČI (NORD.)				
NONI ŽUNEC			PRIPADNIK SKITOV NESLOŽNOST					DRŽAVA V JZ AZIJI	STOPNIČAST SLAP SLADKOVOD. RIBA							
ST. MESTO V JUŽNI ITALIJI					IGRA S PLOŠČICAMI	HRV. PEVKA VUICA MUSLIMANSKI BOG					CVETLICA ŠKRNICELJ ZASTAVA DRUŠTVA					KANE JE MESTO V ITALIJI
NAJETO ZEMLJIŠČE							IZIDOR REJČ			SL. ŠAHIST (VASJA) KREPOST					KNAP	TOPLICE PRI PADOVI
MIRTA JE SREDOZEM. GRM	RDEČI PLANET	GORA V KARAVAN. KLJIC					SL. OPERNA PEVKA (IRENA) TACA					PROSTRAN- STVO	OBDOBJE, VEK PRIMORSKA RASTLINA			
KONEC PREGOVORA														UGO BETTI VRV		
OGNJENIK NA FILIPINIH				KRAJ PRI DOMŽALAH EDO MIHEVC				VMESEN DOGODEK ROK KOSMAČ								
SL. ZOO- FIZIOLOG (IVAN)						PREBIVALEC PORTOROŽA										
STEBLA OMLATE-NEGA ŽITA						SIDRO, KOTVA						PRIPRAVA ZA PISANJE				

priimek in ime:

naslov:

pošta:

davčna št.:

rešitev nagradne križanke: